

TILLSYNSPLAN FÖR MILJÖHÄLSOVÅRDEN

2020 - 2024

år 2022

Oivainspektioner

Inspektioner

Bassänger

Tobaksförsäljning och rökningförbud

Badstränder

Dricksvatten

Livsmedel

Livsmedelslokaler

....med mera omfattas av miljöhälsovården

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	2
2. Mål FÖR TILLSYVEN ÖVER MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDET	3
3. RESURSER	4
3.1 Personresurser	4
3.2 Ekonomiska resurser	5
4. HÄLSOINSPEKTIONENS ARBETSTIDSBEHOV	5
5. TEMAOMRÅDEN FÖR PROGRAMPERIODEN 2020-2024	7
5.1 Utvärderings- och handledningsbesök.....	7
5.2 Myndighetsamarbete	6
5.3 Samarbete med verksamhetsidkare	7
5.4 Beredskap	7
5.5 Egna tyngdpunktsområden	7
6. FORTBILDNING AV PERSONALEN	9
7. AVGIFTER FÖR TILLSYN	9
8. KVALITETSSYSTEM	10
9. LABORATORIEANALYSER	11
10. KOMMUNIKATION OCH KUNDBETJÄNING	11
11. BEREDSKAP INFÖR STÖRNINGSSITUATIONER	11
11.1 Utredning av vattenburna- och matförgiftningsepidemier	11
12. UTVÄRDERING AV TILLSYNSPLANEN	13
13. GODKÄNNANDE AV TILLSYNSPLANEN OCH DESS UTVÄRDERING.....	14

Bilagor:

Bilaga 1	Plan för livsmedelstillsyn 2020 - 2024, år 2022
Bilaga 2	Plan för hälsoskyddstillsyn 2020 - 2024, år 2022
Bilaga 3	Plan för tobakstillsyn 2020 - 2024, år 2022

1. INLEDNING

Krav på att utarbeta en tillsynsplan ingår i följande lagar:

- Livsmedelslagen (297/2021) § 39
- Hälsoskyddslagen (763/1994) 4 a §
- Tobakslagen (549/2016) 83 §
- Veterinärvårdslagen (765/2009) 8 §

Samarbetsområdets egna tillsynsplaner uppdateras årligen. I denna plan ingår planerna för livsmedels-, hälsoskydds- och tobakstillsyn som separata bilagor. En separat tillsynsplan uppgörs för djurens hälsa och välfärd samt för veterinärtjänster som kommunerna anordnar för år 2022. Verksamhetsplanen för år 2022 har uppgjorts och behandlats i Social- och hälsovårdsnämnden i samband med budgeten.

Tillsynsplanen är ett verktyg för att styra den förebyggande övervakningen. Planen följer det gemensamma nationella programmet för tillsynen över miljö- och hälsoskyddet för åren 2020 – 2024. De lokala behoven och riskerna beaktas genom riskbedömningar av våra verksamheter. I tillsynsplanen definieras planerade inspektioner och provtagningar som skall utföras under året. I det riksomfattande tillsynsprogrammet anges bl.a. inspektionsfrekvenser för olika typer av objekt. För varje delområde inom den förebyggande tillsynen, för livsmedel, hälsoskydd och tobak, finns även skilda målsättningar och tyngdpunktsområden beskrivna i bilagorna 1 - 3. I tillsynsplanen finns även en uppskattning av den tid som behövs för oplanerad och akut tillsyn utgående från behov under tidigare år.

Tillsynsplanen kan upprättas för ett eller flera år men ska uppdateras minst vart tredje år. Eftersom de verksamheter vi ska övervaka samt resurser och tyngdpunktsområden varierar från år till år görs en årlig uppdatering av tillsynsplanen, som godkänns av övervakningssektionen inom Social- och hälsovårdsverket i Jakobstad. Uppdateringar och tilläggsuppgifter behandlas på personalmöten. Chefen för miljöhälsovård ansvarar för att uppdatera den allmänna delen av planen, hälsoinspektörerna som utövar livsmedelstillsyn uppdaterar planen för livsmedelstillsyn och även största delen av planen för tobakstillsyn. Hälsoinspektörerna som utövar hälsoskyddstillsyn uppdaterar planen för hälsoskyddstillsynen.

Information om att tillsynsplanerna för år 2022 uppdateras har funnits på Social- och hälsovårdsverkets hemsida. Inga kommentarer inkom.

Miljöhälsovården kommer inte att överföras till den nya samkommunen i Österbotten, dit Social- och hälsovårdsverkets övriga resultatområden överförs fr.o.m. 1.1.2022. Samarbetsområdet förblir detsamma dvs kommer att omfatta Jakobstad, Pedersöre, Nykarleby och Larsmo. Pedersöre kommer att fungera som värdkommun. Namnet på den nya tillsynsenheten är i skrivande stund oklart, men verksamheten överförs fr.o.m. 1.1.2022.

2. MÅL FÖR TILLSYVEN ÖVER MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDET

Målet med miljöhälsovårdens arbete är att främja och övervaka livsmiljöns och individens hälsa och säkerhet samt djurens hälsa och välbefinnande och informera invånarna om hur man kan skydda sig mot olägenheter. För att säkerställa en högklassig tillsyn över miljö- och hälsoskyddet krävs att tillsynen är planmässig, att tillsynen tilldelas tillräckliga resurser och att tillsynen är rätt inriktad och effektiv samt att olika verksamhetsidkare behandlas på ett jämlikt och rättvist sätt.

Målen enligt det nationella tillsynsprogrammet 2020 – 2024 är att utveckla och förenhetliga tillsynen samt öka tillsynens slagkraft och kvalitet genom enhetlig tillsynspraxis i hela landet. Detta görs genom:

1. Effektiv inriktning av tillsynen
2. Nationella dataprogram
3. Avgifter för tillsynen

De tre delmålen kan nås på följande sätt:

1. Miljöhälsovårdens tillsyn ska vara strukturerad och basera sig på en kontinuerlig riskbedömning. Tillsynen ska riktas till de objekt där behoven är störst. Riskerna påverkas bl.a. av verksamhetens art, storlek, antal exponerade samt hur allvarliga och sannolika farorna är. Det är möjligt att överväga en minskning av tillsynen ifall det konstaterats att verksamhetsidkaren över en längre tid sköter sina åligganden sakenligt, men grunderna för detta ska i så fall noggrant dokumenteras.
För att uppnå en enhetlig tillsyn finns det i de nationella planerna riktlinjer för tillsynsfrekvensen hos objekt av liknande art och storlek, men kommunen ska bedöma riskerna specifikt för varje objekt och rikta tillsynen enligt det. Objektens tillsynsfrekvens ska bedömas utgående från behovet och inte utgående från enhetens resurser. Tillsyn är inte enbart inspektioner utan innefattar även andra åtgärder för att säkerställa att lagstiftningen följs såsom förebyggande åtgärder och provtagningar. Samarbete och en öppen diskussion mellan verksamhetsidkare och olika myndigheter möjliggör en effektiv och ändamålsenlig tillsyn. Tillsynsmyndigheten ska också följa upp att verksamhetsidkaren avhjälp ev. missförhållanden och vid behov använda administrativa tvångsmedel för att avhjälpa missförhållandena.

Genom en välfungerande miljöhälsovård kan epidemier undvikas/minimeras samt användandet av hälsovårdens tjänster minskas. Även många kroniska sjukdomar kan förhindras ifall man åtgärdar problem i tid, t.ex. problem med inomhusluften.

2. Genom de dataprogram som används, fås heltäckande uppgifter om miljöhälsovårdens olika områden vilket ger stöd för utvecklandet av arbetet. Uppgifterna behövs för styrning av vårt eget arbete, men även centralmyndigheterna behöver uppgifter som underlag för olika nationella anvisningar.

För att nationellt följa upp uppgifter om miljöhälsovårdens enheter finns ett nationellt dataprogram VYHA. I detta program rapporteras t.ex. personalresurser, godkända tillsynsplaner och utvärderingen av dem. Programmet ska utvecklas så att även regionförvaltningsverkets utvärderings- och handläggningsbesök (AJO-besök) registreras där.

I början av januari 2019 togs ett helt nytt nationellt datasystem VATI i bruk i hela landet för uppföljning av direkta verksamhets- och tillsynsuppgifter. Programmet möjliggör för centralmyndigheterna att i realtid följa med utvecklingen i hela landet. Tanken är att programmet ska underlätta planeringen och det dagliga tillsynsarbetet. Dataprogrammet påverkar det dagliga arbetet och ännu under kommande period kommer olika felmeddelanden och utvecklingsarbete att ta resurser från själva tillsynsarbetet.

3. Planerad tillsyn enligt tillsynsplanen är i regel avgiftsbelagd men avgifterna täcker inte alla miljöhälsovårdens utgifter. Centralmyndigheterna anser att det är viktigt att de kommunala enheterna fakturerar för alla de prestationer som det enligt lag är möjligt att fakturera för. Principen vid fakturering är att den avgift som uttas ska motsvara den tid som används för prestationen. Ett Undantag till detta är den årliga övervakningsavgiften enligt tobakslagen som är av skattenatur och den årliga grundavgiften enligt livsmedelslagens (297/2021) § 72. Även olika tillsynsprojekt är avgiftsbelagda om de finns upptagna i tillsynsplanen. Avgifterna ska debiteras enligt en godkänd taxa. I miljöhälsovårdens budget bör även finnas medel för sådana händelser som inte kan faktureras av verksamhetsidkaren, t.ex. utredning av livsmedels- eller vattenburna epidemier samt klagomål. För myndighetssamarbete och beredskapsarbete kan inte heller faktureras.

3. RESURSER

3.1 Personresurser

Inom miljöhälsovården finns 13,5 tjänster/befattningar uppdelade på två kostnadsställen, veterinärvård och hälsoinspektion. Enligt det nya samarbetsavtalet som i skrivande stund ännu inte är undertecknat, kommer det att finnas tre olika kostnadsställen. Men eftersom budget 2022 följer gällande avtal så redovisas det i tabell 1 de årsverken per kostnadsställe såsom budget 2022 har uppgjorts. En korrigering av budgeten behöver göras och godkännas i den nya nämnden när avtalet väl är undertecknat.

Under år 2021 har personalsituationen fortsättningsvis varit en utmanande. Under perioden februari – juni saknades en hälsoinspektör i livsmedelsteamet och under perioden juli – oktober saknades en hälsoinspektör i hälsoskyddsteamet. Hygienikerveterinärtjänsten har varit besatt med vikarier till nästan 100 % under hela år 2021. Tillsynsveterinärtjänsten har under hösten skötts med en arbetstid som varierat mellan 20 - 60 %. Inför sommaren 2021 anställdes ett biträde på tidsbundet vikariat till veterinärmottagningen i Jakobstad. Arbetsbördan för de praktiserande veterinärerna är hög och under år 2021 har man lyckats rekrytera endast jourvikarier. I praktiken har man under året haft mer resurser än de budgeterade, eftersom budgeten hållit trots en tilläggsresurs på

30 - 40 %. I budget 2022 finns det budgeterade medel för en till heltidsanställd praktiserande veterinär.

Hälsoinspektionen (årsverken):	Veterinärvården (årsverken):
Chef för miljöhälsovården (0,85)	Chef för miljöhälsovården (0,15)
Byråsekreterare (0,85)	Byråsekreterare (0,15)
Hälsoinspektör (6)	Hygienikerveterinär (1)
Provtagare (0,5)	Tillsynsveterinär (1)
	Praktiserande veterinär (3 + 1 ny tjänst behöver inrättas) samt 1 djursjukvårdare utanför bemanningen

Tabell 1. Tjänster/befattningar 1.1.2022

3.2 Ekonomiska resurser

Enligt den godkända budgeten för år 2022 uppgår miljöhälsovårdens verksamhetskostnader totalt till 1 183 039 € (hälsoinspektionen 568 597 € och veterinärvården 614 442 €) varav personalkostnadernas andel är 910 113 € (77 % av den totala budgeten). För år 2022 har hälsoinspektionens avgiftsintäkter budgeterats till 140 000 € och för veterinärvården till 48 600 €.

4. HÄLSOINSPEKTIONENS ARBETSTIDSBEHOV

I tabell 2 finns antal objekt och planerade dagsverken för år 2022, utgående från de objekt som finns registrerade i november 2021. I kolumnen "planerade dagsverken 2022" finns behovet av dagsverken uträknat. Dagsverkerna för den planenliga tillsynen är behovet enligt centralmyndigheternas rekommendationer och den egna riskbedömningen. Övriga dagsverken är en uppskattning baserad på behovet under tidigare år.

Tillsynsområde	Antal objekt	Planerade dagsverken 2022
Livsmedelstillsyn		enligt:
– planenlig tillsyn	1265	195,5
– provtagningar		5
– oplanerad tillsyn		50
Hälsoskyddstillsyn		enligt:

– planenlig tillsyn	373	110
– provtagningar		89
– oplanerad tillsyn		100
Tobakstillsyn	44	enligt:
– planenlig tillsyn		7,5
– provtagningar		0
– oplanerad tillsyn		1
Läkemedelslagen § 54	26	enligt:
– planenlig tillsyn		1
Körtid		55
TOTALT	1708	614

Tabell 2. Antal objekt och resursbehov enligt tillsynsområde

Dagsverken har uträknats för planenlig tillsyn, provtagningar samt uppskattats för oplanerad tillsyn för våra tre tillsynsområden samt för körtider. I dagsverken för planenlig tillsyn ingår de inspektioner som planerats för 2022 enligt riskbedömning och som finns preciserade i bilagorna. Även dagsverken för provtagningar är till största delen de planerade provtagningar som finns i nämnda bilagor, men där ingår även en uppskattning av eventuell oplanerad provtagning. I dagsverken för den oplanerade tillsynen ingår t.ex. oförutsedda inspektioner, utredningar av epidemier och klagomål, tvångsåtgärder, utlåtanden och rådgivning. Tidsbehovet för den oplanerade tillsynen har uppskattats utgående från det förverkligade under tidigare år. Körtiden för år 2022 uppskattas utgående från använd tid under tidigare år.

De dagsverken som finns med i tabell 2 är de dagsverken som behövs för den planenliga tillsynen enligt centralmyndigheternas rekommendationer och egen riskbedömning samt en uppskattning av den icke-planenliga tillsynen. Alla dagsverken i tabell 2 är sådana som bokförs i dataprogrammet.

Hälsoinspektionen kommer, utgående från denna tillsynsplan, att utarbeta en detaljerad arbetsplan för år 2022. Enligt vår prioritering övervakas i första hand de objekt där riskerna är störst, t.ex. tillverkning av livsmedel, hushållsvatten, objekt där utsatta grupper (barn, äldre) vistas samt objekt som inte granskats under de senaste åren. Livsmedels- och hälsoskyddsteamerna utarbetar själva de mer detaljerade arbetsplanerna.

Det är omöjligt att på förhand göra en heltäckande plan p.g.a. faktorer som inte kan förutses. T.ex. utredning av matförgiftnings- eller vattenburna epidemier, tvångsåtgärder, störningssituationer vid vattenverken och problem med inomhusluft vid skola/daghem upptar mycket arbetstid. Därför åtgår, utöver den bokförda arbetstiden, som finns preciserad i tabell 2, även mycket tid för t.ex. utredning av klagomål, utvecklings- och kvalitetsarbete, utbildning och egna studier av nya förordningar och direktiv, riskbedömningar, information och rådgivning till kunder, olika palavrar och möten samt administrativa uppgifter. Nationellt uppskattas att den totala arbetstiden som behövs för en heltäckande övervakning är 1,5 – 2 gånger den arbetstid som behövs för inspektioner.

Även under år 2022 kommer arbetstid att åtgå till upprätthållande av uppgifter i det centrala datasystemet VATI. I det riksomfattande tillsynsprogrammet för 2020 - 2024 poängteras att kommunerna ska vara förberedda på att datasystemarbetet påverkar tillsynsenheternas verksamhet under perioden

eftersom programmet utvecklas ytterligare under kommande år och därmed även kräver arbetsinsatser av enheterna. Vid arbets- och näringsministeriet pågår även en projekthelhet vars mål är att sammanställa de elektroniska ärendehanteringstjänsterna, som är avsedda för företag, så att de blir lättillgängliga för allmänheten. Bl.a. har tjänsten Ilppa tagits i bruk. Ilppa är i första skedet en elektronisk tjänst för anmälning av verksamheter enligt livsmedelslagen och hälsoskyddslagen. Tjänsten kommer att utvecklas att omfatta mer elektronisk ärendehantering för kunder.

Vi räknar också med att bytet till ny värdkommun kommer att kräva en arbetsinsats åtminstone i början av året.

5. TEMAOMRÅDEN FÖR PROGRAMPERIODEN 2020 - 2024

Enhetlig tillsyn och samarbete är, enligt det nationella programmet, det gemensamma temat för perioden. Det ska uppnås genom:

1. Utvärderings- och handledningsbesök
2. Myndighetssamarbete
3. Samarbete med verksamhetsidkare
4. Beredskap

5.1 Utvärderings- och handledningsbesök

Regionförvaltningsverken ska göra ett utvärderings- och handläggningsbesök (AJO-besök) till varje miljöhälsovårdsenhet under programperioden. Målet med besöken är att utvärdera enhetens arbete och samtidigt ge råd och stöd. Genom besöken samlar man även in "god praxis" från olika enheter som kan användas för att utveckla tillsynen i hela landet vid olika nationella utbildningsdagar. Även saker som bör utvecklas eller korrigeras påpekas vid besöken.

5.2 Myndighetssamarbete

Enligt förvaltningslagen ska olika myndigheter hjälpa varandra och sträva efter att främja samarbetet myndigheter emellan. Miljöhälsovårdens uppgifter förutsätter en kontinuerlig kommunikation och samarbete med olika myndigheter, t.ex. med miljöskyddet, byggnadsövervakningen, arbetarskyddet, räddningsväsendet, polis, skattemyndigheten, NTM-centralen. Ifall det bildas nya större enheter under kommande år är bibehållet samarbete och kommunikation med baskommunerna ytterst viktig. Samarbete behövs både för att utföra tillsyn av verksamhetsidkare och för beredskap. Även samarbete mellan olika miljöhälsovårdsenheter är viktigt och behöver förstärkas.

5.3 Samarbete med verksamhetsidkare

Det förutsätts mycket kunskap av verksamhetsidkaren för att kunna följa olika lagar inom miljöhälsovårdens område. Myndigheten ska ge råd och vägledning t.ex. gällande lagstiftningen och tolkningen av den i olika situationer.

Verksamhetsidkaren ska ges påverkningsmöjligheter när det är möjligt. Tanken är, att flytta kommunikationens tyngdpunkt från en ensidig kommunikation från myndighet till verksamhetsidkare, till en interaktiv och diskuterande modell där båda sidor har möjlighet att uttrycka sin egen ståndpunkt. Till de verksamhetsidkare som har en skyldighet att upprätthålla en beredskap för olika störningssituationer bör samarbetet förstärkas.

5.4 Beredskap

I miljöhälsovårdens lagstiftning finns krav både för myndigheter och verksamhetsidkare att uppgöra beredskapsplaner inför störningssituationer. Centralmyndigheterna har uppgjort anvisningar för miljöhälsovårdens störningssituationer.

Hälsoskydds- och livsmedelsmyndigheten är enligt lag skyldiga att ingripa om en hälsofara misstänks och veterinärvårdsmyndigheten på motsvarande sätt vid misstanke om en djursjukdom som ska stoppas. I kommunernas beredskapsplaner ska det även ingå beredskap för miljöhälsovårdens område där det bl.a. framgår hur kontakten mellan miljöhälsovården och kommunen sköts vid en störningssituation. För att säkerställa att beredskapen fungerar ska minst en övning per programperiod hållas.

Miljöhälsovården har en beredskapsplan för störningssituationer, innehållet i planen beskrivs i kap. 11. En uppdatering av beredskapsplanen ska göras under år 2022.

5.5 Egna tyngdpunktsområden

Förutom de nationella temaområdena har miljöhälsovården två egna tyngdpunktsområden:

1. Fortsätta kvalitetsutvecklingen:

Hälsoinspektionen är med i Social- och hälsovårdsverkets kvalitetssystem SHQS. Förutom detta använder miljöhälsovården även ett digitalt kvalitetssystem LaatuNet, som är utvecklat för miljöhälsovården. Användandet av LaatuNet kommer att fortsätta implementeras. Se även kap. 8.

2. Fortsätta utveckla personalens specialisering:

Eftersom hälsoinspektionen övervakar flera olika områden (livsmedel, hälsoskydd samt tobak och nikotin) är det ändamålsenligt att hälsoinspektörerna kan specialisera sig inom något/några områden, dock så att vi har personal med kunskap inom alla delområden. En specialisering har genomförts så att tre hälsoinspektörer arbetar med hälsoskyddstillsyn och tre med livsmedelstillsyn. Tillsyn över tobaks- och läkemedelslagen sköts av livsmedelsteamet när det gäller försäljning och annat som är förknippat med livsmedelslokaler och av hälsoskyddsteamet när det gäller rökförbud i utrymmen för barn och unga samt i bostadssammanslutningar. En ytterligare specialisering inom de två huvudområdena (livsmedels- och hälsoskyddstillsynen) behöver ske för att tillsynen ska vara så kvalitativ som

möjligt. Inom livsmedelstillsynen är det tillsynen av t.ex. anläggningar, centralkök, kosttillskott och kontaktmaterial som kräver mycket spetskunnande. Inom hälsoskyddstillsynen är det främst vattenverk, inomhusluftproblem och utlåtanden på planer och vissa miljötillstånd där specialkunskaper behövs.

6. FORTBILDNING AV PERSONALEN

En effektiv tillsyn över miljö- och hälsoskyddet kräver att personalens kompetens säkerställs. En väsentlig del av verksamhetsutvecklingen är specialiseringen bland tjänsteinnehavare inom samarbetsområdet. Enligt 5 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) ska en kommun eller samkommun för ett sjukvårdsdistrikt se till att hälso- och sjukvårdspersonalen i tillräcklig utsträckning deltar i fortbildning inom hälso- och sjukvård. Denna bestämmelse gäller även miljö- och hälsoskyddspersonalen. I det riksomfattande programmet för tillsynen över miljö- och hälsoskyddet 2020 - 2024 fastslås att 8 utbildningsdagar per person och år är ett bra mål för miljöhälsovårdens personal.

Personalen deltar årligen i aktuell fortbildning, för att möjliggöra detta finns budgetmedel reserverade. För år 2022 finns 6 500 € budgeterat för utbildning. Den utbildning som ordnas av centralmyndigheterna är ofta kostnadsfri för kommunerna. Korona-pandemin har gjort att det digitala kursutbudet har ökat och detta möjliggör fler kursdagar per anställd.

En utbildningsplan uppgörs årligen och personalen har själv möjlighet att föreslå vilken utbildning de har behov av. Den som deltagit i en utbildning har ansvar att sprida behövlig information från utbildningen till den personal det berör. På detta sätt, kan även de personer som inte deltagit, tillgodogöra sig utbildningens innehåll.

7. AVGIFTER FÖR TILLSYN

Tillsynen enligt den kommunala tillsynsplanen är avgiftsbelagd. De avgifter som kommunen debiterar för tillsynen täcker dock inte alla kostnader som tillsynen ger upphov till. Tillsynsavgifterna borde användas för att säkerställa resurserna för miljö- och hälsoskyddet. Principen för bestämmande av avgiftens storlek är, förutom den årliga tobaksavgiften och den årliga grundavgiften enligt livsmedelslagen, att de avgifter som uppbärs för tillsynen ska motsvara de verkliga kostnaderna som tillsynen förorsakar kommunen. I budgeten ska dessutom medel reserveras för överraskande situationer, till exempel för eventuella fall av epidemier som sprids genom livsmedel eller vatten samt för utredning av klagomål, eftersom kommunen inte kan uppbära en avgift för undersökning och utredning av dem. För rådgivning och information kan inte heller någon avgift tas ut.

För de inspektioner som utförs enligt tillsynsplanerna uppbärs en avgift enligt den godkända taxan. Undantag från detta är övervakning av tobakslagen, där ingen separat inspektionsavgift längre uttas utan endast en avgift för behandling av ansökan/anmälan samt en årsavgift som innefattar övervakningen av försäljningstillstånd. Även denna årsavgift finns angiven i den godkända taxan.

Det tas inte heller någon tillsynsavgift för en planenlig inspektion vid ett anmält primärproduktionsställe, men leder inspektionen till ett uppföljningsbesök, tas en avgift ut enligt gällande taxa.

Inspektioner i anslutning till tillsynsprojekt kan vara avgiftsbelagda ifall de ingår i tillsynsplanen. Också uppföljningsinspektioner är i regel avgiftsbelagda samt godkännande/handläggning av ett nytt objekt. Timavgiftens storlek grundar sig på de verkliga totalkostnader som utförandet av tillsynen medför och uträknas enligt kommunförbundets cirkulär 10/80/2011.

Taxan kontrolleras årligen på basen av föregående års verkliga utgifter samt följande års godkända budget och uppdateras vid behov. För år 2022 har uppskattats att hälsoinspektionen får in 140 000 € i avgiftsintäkter.

8. KVALITETSSYSTEM

Hälsoinspektionen har ett kvalitetssystem som omfattar hela verksamhetsområdet.

Hälsoinspektionens kvalitetspolicy:

Kvalitetssystemets mål är att garantera en jämlik, professionell och opartisk tillsyn. Syfte är också att effektivisera verksamheten. Grundpelaren för god kvalitet är yrkeskunnig personal, som är insatt i och förstår vikten av kvalitetssäkringsarbete.

Hälsoinspektionen anser att planeringen av tillsyn, inspektioner och dokumentation är centrala element i verksamheten. Tillsynsplaneringen omfattar uppgörande av gemensamma tillsynsplaner för de olika delområden där även tyngdpunktsområdena beaktas. I planeringen beaktas de nationella tillsynsprogrammen. Planerna skall vara lätta att förstå och uppdateras årligen. Kunderna skall bemötas sakligt, professionellt och objektivt. Dokumentationen omfattar rapportskrivning, införande av prestationer i dataprogrammet och rapportering till centralmyndigheter.

Kvalitetssystemet bygger på principen om ständig förbättring genom PDCA-principen (Plan-Do-Check-Act). Detta görs bl.a. via interna och externa auditeringar, aktiv insamling av respons och dokumentering av avvikelser.

Hälsoinspektionen använder även det digitala kvalitetssystemet LaatuNet, som är utarbetat speciellt för miljöhälsovårdens behov. Laatunet bygger på ISO 9001-standarden och SHQS-systemet. Under år 2021 utfördes interna auditeringar enligt LaatuNets anvisningar samt nationella interkalibreringar. För att förenhetliga tillsynen i hela landet finns det tydliga processbeskrivningar i LaatuNet. I LaatuNets kvalitetssystem ingår även veterinärvården.

9. LABORATORIEANALYSER

De myndighetsprov som tas bör alltid analyseras i ett ackrediterat laboratorium och laboratoriet bör även ha fått ett godkännande av Livsmedelsverket. För tillfället anlitas SeiLab Oy i Seinäjoki för myndighetsundersökningar av livsmedels- och vattenprov. Vid analysering av inomhusluftsprov anlitas ett laboratorium som godkänts av Livsmedelsverket.

Hälsoinspektionens egen provtagare tar de flesta myndighetsproven och dokumenterar det i VATI-programmet.

10. KOMMUNIKATION OCH KUNDBETJÄNING

Miljöhälsovården strävar till att informera allmänheten via massmedia och sociala medier samt olika intressegrupper via direktkontakt t.ex. via e-postlistor. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) förutsätter bl.a. att kommunernas verksamhet är öppen och ger den enskilda människan rätt till information.

Vi försöker öka miljö- och hälsoskyddets synlighet genom att på förhand informera om tyngdpunkterna och målen i tillsynen samt öka verksamhetens transparens genom att publicera tillsynsresultat. Med aktiv information i exceptionella situationer säkerställs tillgången till information som är viktig med tanke på säkerheten och hälsan.

Kommunikationen kan vara både intern och extern. Den externa kommunikationens delområden är ex. kundbetjäning, information och utbildning som ges åt olika kundgrupper. Kommunikationen riktas till olika objektgrupper, såsom kommuninvånare, verksamhetsidkare, andra myndigheter eller övriga kunder.

Både den interna och externa kommunikationen ska vara öppen och fungerande. Miljöhälsovården har därför uppgjort en kommunikationsplan. I planen beskrivs intern information, kundbetjäning och -rådgivning, kontakt med massmedia, hemsidan, föreläsningar, informationstillfällen, kommunikation vid exceptionella situationer och beredskapsförhållanden. Kommunikationsplanen genomgås årligen och uppdateras vid behov. Miljöhälsovårdens mål är att ge god och jämlik betjäning åt alla kunder. Enligt hälsoinspektionens kvalitetssystem skall OIVA-rapporter sändas till kunden inom 8 arbetsdagar, övriga inspektionsrapporter inom 10 arbetsdagar, anmälningar behandlas inom 14 dagar och beslut ges inom 60 arbetsdagar.

11. BEREDSKAP INFÖR STÖRNINGSSITUATIONER

I lagstiftningen för miljö- och hälsoskyddet och i centralmyndigheternas anvisningar finns förpliktelse att uppgöra en plan för beredskap inför störningssituationer.

Miljöhälsovården har en beredskapsplan för störningssituationer, planen genomgås årligen och uppdateras vid behov. I beredskapsplanen beskrivs handlingsförfarandet vid:

- förorening av hushållsvatten och badvatten
- livsmedelsburna epidemier
- problem med inomhusluft
- störningar i informationssystemet och dataskydd
- kemiska olyckor
- veterinärmedicinska risker och epidemier
- strålningsfara
- övriga riskfaktorer; terrordåd

Situationer där hälsofara kan uppstå kan uppdagas t.ex. genom:

- RASFF (Rapid Alert System for Food and Feed) meddelanden
- Livsmedelsverkets meddelanden
- undersökningsresultat av myndighetsprov
- företagarnas egenkontroll
- klagomål

Åtgärder vid hälsofarasituationer:

1. bedöma de sanitära olägenheter som kan ha uppstått och utfärda föreskrifter för att förebygga eller undanröja olägenheten
2. ge korrekt information om situationen
3. ge experthjälp till övriga myndigheter
4. följa upp situationen och miljön ur hälsoperspektiv

11.1 Utredning av vattenburna- och matförgiftningsepidemier

Vid misstanke om vattenburna epidemi (både hushålls- och badvatten) eller matförgiftningsepidemi skall en utredning av fallet göras utan dröjsmål. Instruktioner för internt förfarande vid utredningar/klagomål har uppgjorts (finns i beredskapsmappen). Utredningen görs alltid tillsammans med hälsovården. För utredningarna finns inga separata medel budgeterade. I budgeten för 2022 finns 3.000 € reserverat för undersökning av prov. Denna summa används både för analysering av prov i anslutning till utredningar av epidemier samt för andra akuta undersökningsbehov som kan uppstå under året. Vid en epidemiutredning uppstår, förutom analyskostnader, även kostnader för arbetstid.

Enligt statsrådets förordning om utredning av livsmedels- och vattenburna epidemier (1365/2011) ska det finnas en kommunal utredningsgrupp. Utredningsgruppen tillsätts av övervakningssektionen. Medlemmarna i utredningsgruppen för vårt samarbetsområde finns nämnda i tabell 3. Som ordförande för gruppen fungerar chefen för miljöhälsovård.

Ordinarie	Ersättare
Johanna Gripenberg Ansvarig läkare för smittosamma sjukdomar	Britt-Mari Bjön Överläkare i öppenvård
Chatrine Norrbacka Hygienskötare	Britt-Marie Granqvist Sjukskötare
Annika Porthin Chef för miljöhälsovården	Maria Lassus-Jensen Tillsynsveterinär

Annika Långbacka Hygienikerveterinär	Susanne Granbäck, Kommunalveterinär
Susanne Jankens Hälsoinspektör	Julia Hjulfors Hälsoinspektör
Andreas Svarvar VD Jakobstads Vatten	Ben Ingman Driftschef Nykarleby Kraftverk Ab

Tabell 3. Personer i matförgiftningsgruppen (november 2021)

Följande centrala uppgifter ingår i utredningsförfarandet:

1. En snabb inledning av utredningsarbetet inom alla olika delområden (inspektioner, analys av prover, epidemiologisk undersökning)
2. Anmälan, av ansvarig läkare för smittosamma sjukdomar, görs om misstänkta fall till datasystemet RYMY för registrering av matförgiftningsepidemier
3. Säkra att alla utredningar som krävs för utredning av epidemin görs
4. Säkra koordineringen av åtgärder för att få epidemin under kontroll
5. Säkra informationsbytet mellan myndigheterna som utför olika undersökningar och andra instanser
6. Kontakt till andra myndigheter vid behov
7. Informering om epidemin till berörda
8. Slutsatser gällande orsaken och källan till epidemin
9. Slutrapport enligt Livsmedelsverkets modell utarbetas av hälsoinspektionen och sänds till Livsmedelsverket, Valvira, THL och regionförvaltningsverket via datasystemet RYMY

Informationsansvaret fördelas enligt följande:

- Läkare för smittosamma sjukdomar (Johanna Gripenberg eller hennes ersättare) ansvarar för informationen vad gäller insjuknade människor, behandling samt provtagningar.
- Chef för miljöhälsovården ansvarar för informationen om misstänkta livsmedel eller vatten samt analysresultat.
- Chef för respektive vattenverk ansvarar för informationen om vattenrening samt -teknik.

12. UTVÄRDERING AV TILLSYNSPLANEN

Tillsynsplanens förverkligande utvärderas enligt centralmyndigheternas anvisningar. Utvärderingen baseras på statistik från tillsynen. Resultatet av utvärderingen utnyttjas i planeringen av kommande verksamhet.

Utvärderingen görs enligt tabell 4, som tagits ur det gemensamma riksomfattande programmet för tillsynen.

Utvärderingsobjekt	Granskning och utredning
Omfattningen av den planerade verksamheten och inspektionerna	• omfattningen av tillsynen inom samtliga sektorer

	• hur tillsynen över de riksomfattande och de egna tyngdpunkterna förverkligats • missförhållanden som framkommit vid kontrollerna och deras karaktär samt myndighetens åtgärder för att avhjälpa dessa missförhållanden och få förhållandena till den nivå som förutsätts i bestämmelserna
Antal inspektioner och prover (i förhållande till tillsynsplanen)	• antal genomförda inspektioner • prov och analyser • deltagande i tillsynsprojekt
Intäkter från tillsynen och hur de allokerats	• avgiftsintäkter som uppburits för tillsynen enligt sektor • allokering av intäkterna från tillsynen, information om huruvida intäkterna har allokerats för att utveckla tillsynen över miljö- och hälsoskyddet
Resurser och samarbetsområdets effektivitet	• tillräckligheten av resurserna i förhållande till kraven i lagstiftningen, tillsynsbehovet och den planerade verksamheten • utredning av hur mycket resurser som har använts för den planerade tillsynen och hur mycket för andra uppgifter • en specifikation av hur personalresurserna inriktats på tillsyn i enlighet med olika lagar (VYHA) • utvärdering av tillsynens effektivitet
Utvecklingsbehov inom verksamheten	• åtgärder som vidtas för att förbättra situationen under det följande verksamhetsåret
Utvärderings- och handledningsbesök	• observerad god praxis, saker som bör utvecklas och saker som bör korrigeras

Tabell 4. Utvärdering av genomförandet av den lokala tillsynen

13. GODKÄNNANDE AV TILLSYNSPLANEN OCH DESS UTVÄRDERING

Både miljöhälsovårdens tillsynsplan och dess utvärdering godkänns av övervakningssektionen och delges den nya Miljöhälsovårdsnämnden. Rapportering av tillsynsplanens förverkligande görs via VATI- och VYHA-programmen. Den utvärdering av tillsynsplanen, som behandlas i sektionen, sänds till regionförvaltningsverket via VYHA.

Budgeten och taxan godkänns av Social- och hälsovårdsnämnden år 2021 och fr.o.m. 1.1.2022 av den nya Miljöhälsovårdsnämnden.

Plan för livsmedelstillsyn 2021 - 2024 År 2022 (bilaga 1)

Innehållsförteckning

1. ALLMÄNT	1
2. TYNGDPUNKTSOMRÅDEN	1
3. INSPEKTIONER	2
3.1 Inspektionernas innehåll	3
3.2 Verksamheternas inspektionsfrekvens, riskklassificering och objektregister	4
3.3 Tvångsåtgärder	4
4. PROVTAGNING OCH ANALYS	5
5. ICKE PLANENLIG TILLSYN	5
5. RESURSBEHOV	6

Bilagor:

Bilaga 1.1

Planerade inspektioner inom livsmedelstillsynen 2022

Bilaga 1.2

Provtagningsplan 2022

1. ALLMÄNT

Livsmedelstillsynens mål är att säkerställa livsmedelssäkerheten vid produktion, vidareförädling, tillverkning samt vid annan hantering av livsmedel och att undvika att konsumenten utsätts för hälsofaror förorsakade av livsmedel. Därtill skall man med hjälp av tillsynen säkerställa livsmedlens spårbarhet och att sanningsenliga uppgifter ges om dem. Tillsynen baserar sig på EU-förordningar och den nationella livsmedelslagen samt på förordningar utgivna på basen av den.

Kommunen ska upprätta en plan för regelbunden tillsyn av godkända och anmälda livsmedelslokaler. I den kommunala tillsynsplanen skall hänsyn tas till det riksomfattande tillsynsprogrammet för livsmedelstillsynen (LmL 39 §). Även tillsynsobjekt som faller utanför den regelbundna tillsynen övervakas vid behov, t.ex. på grund av klagomål.

Den kommunala myndighetens skyldigheter gällande livsmedelstillsyn:

- övervakning av aktörer inom livsmedelsbranschen (inspektioner, provtagningar)
- handläggning av anmälan om livsmedelslokaler och godkännande av livsmedelslokaler (anläggningar)
- rådgivning och informering till aktörer inom livsmedelsbranschen och konsumenter
- övervakning av primärproduktionsställen
- utredning av kundklagomål och matförgiftningsfall/epidemier
- övervakning av tillverkare och importörer av material och förnödenheter som kommer i kontakt med livsmedel
- utlåtande och ritningsgranskning gällande livsmedelslokaler
- provtagning för undersökning av främmande ämnen på uppdrag av staten
- uppgörande av anmälningar och rapporter till regionförvaltningsverket och Livsmedelsverket
- utveckling av verksamheten, t.ex. genom kvalitetsarbete och samarbete med andra kommuner

2. TYNGDPUNKTSOMRÅDEN

Med hjälp av tyngdpunktsområden för livsmedelstillsynen riktas resurserna planerligt och riskbaserat. Utmaningar för tillsynen orsakade av ändringar i lagstiftningen beaktas genom att dessa prioriteras som tyngdpunktsområden.

Hälsoinspektionen väljer tyngdpunktsområden enligt det riksomfattande tillsynsprogrammet för åren 2021 - 2024. Tyngdpunktsområdena beskrivs nedan.

Målgrupp	Tyngdpunkter för livsmedel 2022
Hela livsmedelstillsynen	- Kunskapsbaserad styrning och digitalisering - Bekämpning av bedrägerier genom myndighetssamarbete - Beredskap och krishantering
Tillsynsmyndigheten Kunskapsbaserad styrning och digitalisering	- Gällande 2021 års tyngdpunktsrader gör kommunerna upp en sammanfattning, rapporterar resultaten och deltar i vidareplaneringen. - OIVA-raderna för år 2022: - Temperaturuppföljning (6.2, 6.4) - Spårbarhet (16.1 och 16.9) - Tillbakadragningar (16.6) - Kommunen förverkligar tillsynen på de tyngdpunktsrader som finns och deltar i skolningar. - Arbetsverktygspaketet för inspektören. Kommer att omfatta bl.a. följande delområden: Tjänstemannens ansvar och skyldigheter, hur använda sig av tvångsåtgärder, hur hitta information och hur drar man nytta av den, förverkligandet av inspektioner t.ex. distansinspektioner, samspel och coachande grepp. Förmannens ansvar och skyldigheter. - Utvecklingen av arbetsverktygspaketet fortsätter, deltar i skolningar som berör saken - Alla verksamheter som omfattas av tillsyn ska finnas registrerade. Uppdatering av verksamheter t.ex. verksamhetstyper kan ha ändrat eller tillkommit - Utveckling av elektronisk ärendehantering. Deltar i de delar som berör. Vati utvecklingen fortsätter.
Bekämpning av bedrägerier genom myndighetssamarbete	- Gör upp en sammanfattning, rapporterar resultaten - Deltar i vidareplaneringen
Beredskap och krishantering	- Fortsatt utvärdering av den egna verksamheten och uppdatering av beredskapsplanen - Deltar i arbetsgrupper, i utvärdering av framgång och i utveckling av beredskap

Under år 2022 kommer vi förutom de tyngdpunktsområden som finns nämnda i den riksomfattande planen ovan, att i mån av möjlighet att fortsätta samarbetet med Västkustens miljöenhet, Vasa stad och Mellersta Österbottens miljöhälsovård. Chefen för miljöhälsovården säkerställer att tyngdpunktsområdena beaktas i det praktiska genomförandet av tillsynen. Tyngdpunktsområdena sätts in i hälsoinspektionens arbetsplaner där målsättningarna tydliggörs.

3. INSPEKTIONER

Syftet med tillsyn av godkända och anmälda livsmedelslokaler är att utreda om verksamheten kan orsaka risker för livsmedelssäkerheten och / eller om den kan vilseleda konsumenten, samt att utfärda nödvändiga föreskrifter och anvisningar för förebyggande av livsmedelsrisker och andra olägenheter. Normalt innefattar inspektioner sensorisk kontroll och bedömning, samt eventuellt provtagningar för vidare undersökningar. Vid ett inspektionstillfälle kan ett objekt granskas också enligt t.ex. tobakslagen och läkemedelslagen.

3.1 Inspektionernas innehåll

Inspektionerna kan grovt indelas i två kategorier: Oiva-inspektioner och andra inspektioner. Oiva-inspektionernas innehåll definieras helt av Livsmedelsverket och utförs i enlighet med Livsmedelsverkets anvisningar. Anvisningarna finns på webbplatsen www.oivahymy.fi under fliken "För företag" och "Kontrollanvisningar".

Inspektioner görs i huvudsak oanmälda. Vid kontroll av vissa objekt och vissa saker kan det vara nödvändigt att i förväg informera om inspektionen, det kan t.ex. vara nödvändigt att nyckelpersonerna inom egenkontrollen vid stora livsmedelslokaler är närvarande då inspektioner av egenkontrollen utförs.

Huvudsakligen ska man göra inspektioner när tillsynsobjektet är verksamt, så att också arbetshygienen kan granskas. I vissa fall ska man även göra inspektioner och provtagningar vid andra tider, t.ex. på morgonen innan verksamheten inletts. Inspektioner görs vid behov också kvällstid och på helger, t.ex. av försäljning vid stora offentliga tillställningar.

Planerad inspektion

Med en planerad inspektion avses en inspektion som ingår i tillsynsplanen. En uppföljningsinspektion bokförs i dataprogrammet som planenlig ifall den baserar sig på en inspektion enligt tillsynsplanen.

Uppföljningsinspektion

En uppföljningsinspektion avser en inspektion som görs för att kontrollera att de vid en tidigare inspektion observerade brister, för vilka tidsfrister har getts, har åtgärdats. Uppföljningsinspektioner finns med i tabellen i bilaga 1.1 som en uppskattning av 11 dagsverken (5 i Jakobstad, 2,5 i Pedersöre, 1 i Larsmo och 2,5 i Nykarleby).

.

Projektinspektion

En projektinspektion avser en inspektion som ingår i ett tillsynsprojekt, som syftar till att utreda eller främja ett visst tillsynsområde. Projekt kan utgöras av riksomfattande tillsynsprojekt eller egna lokala projekt och kan ingå i tillsynsplanen.

Inspektion i samband med godkännande av livsmedelslokal (anläggning)

Före beslut om godkännande av en livsmedelslokal, görs även en inspektion i lokalen. Avgiften för inspektionen ingår i beslutsavgiften. Inspektionen innehåller en grundlig genomgång av lokalen och planerad verksamhet. Denna typ av inspektion görs även vid väsentlig förändring av verksamheten. Efter godkännandet är verksamhetsstället en godkänd livsmedelslokal.

Förhandsinspektion

En förhandsinspektion kan utföras på begäran av en verksamhetsidkare redan innan en anmälan enligt § 10 livsmedelslagen har inlämnats. Avsikten med

förhandsinspektionen är oftast att konsultera i ärenden som berör utformningen av lokalen och utrustningen i den.

Annan inspektion

Andra till livsmedelstillsynen hörande inspektioner är t.ex. inspektioner till följd av kundklagomål, matförgiftningsmisstanke, uppföljning av tvångsåtgärder, RASFF anmälningar eller inspektioner utförda på Livsmedelsverkets begäran.

3.2 Verksamheternas inspektionsfrekvens, riskklassificering och objektregister

Verksamheter registreras i dataprogrammet VATI, det centraliserade datasystemet för tillsynen. I dataprogrammet registreras också prestationer såsom inspektioner, provtagningar och kontakter. Beslut skrivs och finns sparade i Tweb.

Objektspecifik riskbedömning av samtliga livsmedelslokaler har gjorts under år 2016 och den uppdateras i samband med planerliga inspektioner. Vid riskbedömningen används Livsmedelsverkets riskklassificeringstabell (Livsmedelsverkets anvisning 10503/4). Vid objekttyper, som inte nämns i bilagan, utförs inspektioner och andra tillsynsåtgärder enbart på basen av anmälan enligt § 10 eller vid bl.a. klagomål.

Riskklassificeringen av de verksamheter som är registrerade i hälsoinspektionens databas bestämmer tillsynsfrekvensen. Verksamheternas tillsynsfrekvens ska vara åtminstone 1 gång vart tredje år, men kan också vara flera gånger per år om det är en högriskverksamhet.

På grund av coronapandemin och ny personal har det inte funnits möjlighet att följa tillsynsplanen så effektivt som önskat. Det har lett till att många objekt inte fått en inspektion inom intervallet på 3 år. Det finns inte resurser att inspektera alla objekt under 2022. Hälsoinspektörerna kommer göra riskbaserad tillsyn på de objekt som hör till den grupp som inte fått en inspektion inom intervallet på 3 år. De objekt som på basis av riskbedömningen inte är i behov av en inspektion under 2022 (på grund av lågriskverksamhet eller liknande) kommer styras till följande år.

3.3 Tvångsåtgärder

Administrativa tvångsmedel tillämpas i livsmedelstillsynen då en livsmedelsföretagare inte vidtar nödvändiga åtgärder för att följa livsmedelsbestämmelserna, och då övriga tillsynsåtgärder för att ålägga företagaren att följa livsmedelsbestämmelserna inte är tillräckliga.

De flesta beslut om administrativa tvångsmedel är delegerade till tjänsteinnehavare. Beslut, som ej delegerats, fattas av miljöhälsovårdsnämnden. Delegeringsbesluten finns i instruktionen för miljöhälsovården, vilken har uppgjorts enligt det nya samarbetsavtalet. I brådskande fall har en

tjänsteinnehavare alltid rätt att beordra att missförhållanden avlägsnas, utfärda förbud samt fatta beslut om omhändertagande. Sådana brådskande beslut av hälsoinspektören/ hygienikerveterinären/ chefen för miljöhälsovården, som ej delegerats, skall utan dröjsmål tas till miljöhälsovårdsnämnden för behandling.

Livsmedelsföretagaren svarar för kostnaderna som uppstår till följd av myndighetens beslut om tvångsåtgärder, tex. inspektioner för att övervaka hur tvångsåtgärden följs. Tillämpningen av tvångsåtgärder inom livsmedelstillsynen beskrivs närmare i Livsmedelsverkets handbok 3761/04.02.00.01/2020/3. Dokumentmallar för hörande och beslut finns uppgjorda.

4. PROVTAGNING OCH ANALYS

För att påvisa hur planen för egenkontroll fungerar t.ex. i enskilda anläggningar och i större livsmedelslokaler med anläggningsliknande verksamhet kan hälsoinspektionen ta stickprov. Behovet av provtagning och analysernas omfattning bestäms utgående från företagarens plan för egenkontroll, planens funktionalitet, resultat av de prov som tagits inom egenkontrollen samt resultat av myndighetsprov från tidigare år. Myndighetsprov ersätter inte egenkontrollprov. En provtagningsplan finns i bilaga 1.6.

Proverna tas av hygienikerveterinären eller hälsoinspektör. Hälsoinspektionen använder sig av SeiLab i Seinäjoki för utförande av livsmedels- och vattenanalyser.

5. ICKE PLANENLIG TILLSYN

Utöver den regelbundna och planenliga tillsynen som ingår i den kommunala tillsynsplanen ska man även beakta annan i EU-författningar eller livsmedelslagen avsedd tillsyn som åligger kommunen, och reservera arbetstids- och personresurser för den. Sådan icke planenlig tillsyn är exempelvis:

- handläggning av anmälningar och ansökningar
- uppgörande av en plan för exceptionella situationer
- epidemiutredningar
- dokumentgranskningar
- kundkontakter samt utredningar och tillsynsåtgärder i anslutning till dem (reaktiv tillsyn)
- utlåtanden till andra myndigheter
- verksamhet som sakkunnig, rådgivare och styrande i livsmedelssäkerhetsfrågor (t.ex. utbildningar, konsultationer)
- införande och upprätthållande av uppgifter i VATI, det centraliserade datasystemet för tillsynen
- utveckling av verksamheten (synlighet, riskbedömning, genomslagskraft)
- utveckling av kvaliteten på tillsynen

Tillsyn p.g.a. klagomål skall prioriteras framom den planenliga tillsynen eftersom dessa fall i allmänhet bygger på misstanke om brott mot bestämmelserna i livsmedelslagen.

5. RESURSBEHOV

Resursbehovet för den planenliga tillsynen har uträknats enligt den objektspecifika riskklassificeringen samt enligt den tid som i medeltal åtgått till motsvarande inspektioner under år 2020 - 2021, se inspektionsplanen i bilaga 1.1. I bilaga 1.2, 1.3, 1.4 och 1.5 finns en skild inspektionsplan för områdets kommuner. Resursbehovet för provtagningar som nämns i provtagningsplanen i bilaga 1.6 har uppskattats till 5 dagsverken.

Även behovet av arbetstid för icke planenlig tillsyn beaktas vid uträkningen av resursbehovet. Sammanställning av resursbehovet ses i planens allmänna del, tabell 2.

Verksamhetskategorier	Verksamhetstyper	Antal objekt	Antal inspektioner 2022	Antal inspektioner 2023	Antal inspektioner 2024	Tidsåtgång/inspektion (h)	Antal dagsverken 2022	Antal dagsverken 2023	Antal dagsverken 2024
Primärproduktion	Honungsproduktion	6	0	0	0	0	0	0	0
	Köttproduktion	221	0	0	0	0	0	0	0
	Mjolkproduktion	93	16	16	16	3	6,5	6,5	6,5
	Äggproduktion	10	0	6	0	3	0	2,5	0
	Äkerodling	439	0	0	0	0	0	0	0
	Trädgårdsodling, öppen odling	3	0	0	2	3	0	0	1
	Växthusodling	4	0	0	0	3	0	0	0
	Vattenodling	1	0	0	0	3	0	0	0
	Produktion av kläckningsägg	1	0	0	0	0	0	0	0
Övrig tillverkning av livsmedel, vilken inte omfattas av andra kategorier	Annan tillverkning	7	6	5	2	3,5	3	2,5	1
	Tillverkning av sammansatta produkter	2	4	4	4	6,5	3,5	3,5	3,5
Livsmedelskontaktmaterial	Keramik	2	2	0	0	5	1,5	0	0
	Övriga	1	1	0	1	5	0,5	0	1
	Plast	3	3	0	3	11	4,5	0	4,5
	Papper och kartong	3	3	0	3	5	2	0	2
	Textilier	1	1	0	0	5	0,5	0	0
	Trä	1	1	0	0	5	0,5	0	0
Livsmedelstransporter	Transport av livsmedel	5	5	0	0	3	2	0	0
	Transport av livsmedel nedkylt	2	1	0	0	2,5	0,5	0	0
Försäljning av livsmedel	Partihandel	11	6	2	1	3	2,5	1	0,5
	Detaljhandel	126	73	27	52	3,5	34	12,5	24,5
	hantering av konsumentens livsmedel; animaliska	1	1	0	1	3	0,5	0	0,5
Servering av livsmedel	Grill- och snabbmatsverksamhet	20	7	8	6	3	3	3	2,5
	Caféverksamhet	37	24	3	6	2	6,5	1	1,5
	Pubverksamhet	7	0	0	0	0	0	0	0
	Restaurangverksamhet	56	47	47	45	3	19	19	18
	Storhushåll, centralkök, catering	20	37	17	38	3,5	17,5	8	18
	Storhushåll	44	27	23	24	3	11	9	9,5
	Storhushåll, serveringsköksverksamhet	66	22	17	29	3,5	10,5	8	13,5
Lagring och djupfrysning av livsmedel	Lagring av animaliska livsmedel	2	4	4	4	3,5	2	2	2
	Lagring av andra livsmedel än animaliska	5	2	1	1	3	1	0,5	0,5
Fiskbranschen	Tillverkning av bearbetade fiskeriprodukter	5	7	7	7	5	4,5	4,5	5
	Hantering av färska fiskeriprodukter	7	4	4	4	2	1	1	1
Köttbranschen	Tillverkning av köttprodukter (tillagade)	3	22	22	22	8,5	25	25	25
Äggbranschen	Äggpackeri	1	2	2	2	4	1	1	1
Export och import	Import av livsmedel	14	8	2	8	5	5,5	1,5	5,5
Spannmåls- och grönsaksbranschen	Tillverkning av grönsaks-, bär- och fruktprodukter	8	9	6	10	4	5	3	5,5
	Tillverkning av bageriprodukter	10	8	4	7	5,5	6	3	5
	Packeriverksamhet (grönsaker, bär och frukt)	2	2	0	1	3	1	0	0,5
	Kvarnverksamhet	2	2	0	0	3,5	1	0	0
	Tillverkning av mat- och kaffebröd	12	4	3	4	3,5	2	1,5	2
Övriga	Mobila livsmedelslokaler	1	1	0	0	3	0,5	0	0
	Summa	1265	362	230	303		185	119,5	161
	Uppskattning antalet uppföljningar		80	70	72		10,5	9	10
	Totalt		442	300	375		195,5	157	151

Bilaga 1.1 Planerade inspektioner inom livsmedelstillsynen 2022

Verksamhetskategorier	Verksamhetstyper	Antal objekt	Antal inspektioner 2022	Tidsåtgång/inspektion (h)	Antal dagsverken 2022
Primärproduktion	Honungsproduktion	3	0	0	0
	Köttproduktion	120	0	0	0
	Mjölkproduktion	62	8	3	3
	Äggproduktion	5	0	3	0
	Åkerodling	218	0	0	0
	Trädgårdsodling, öppen odling	1	0	3	0
	Växthusodling	1	0	3	0
	Vattenodling	0	0	3	0
Övrig tillverkning av livsmedel, vilken inte omfattas av andra kategorier	Produktion av kläckningsägg	1	0	0	0
	Annan tillverkning	3	2	3,5	1
Livsmedelskontaktmaterial	Tillverkning av sammansatta produkter	1	4	6,5	3,5
	Keramik	2	2	5	1,5
	Övriga	0	0	5	0
	Plast	1	1	11	1,5
	Textilier	0	0	5	0
	Papper och kartong	0	0	5	0
Livsmedelstransporter Försäljning av livsmedel	Trä	1	1	5	0,5
	Transport av livsmedel	1	1	3	0,5
	Partihandel	3	1	2,5	0,5
	Detaljhandel	27	18	3	7
	transport av livsmedel nedkylt	2	1	3,5	0,5
Servering av livsmedel	hantering av konsumentens livsmedel; animaliska	1	0	3	0
	Grill- och snabbmatsverksamhet	2	2	3	1
	Caféverksamhet	3	3	2	1
	Pubverksamhet	1	0	0	0
	Restaurangverksamhet	8	6	3	2,5
	Storhushåll, centralkök, catering	4	7	3,5	3,5
	Storhushåll	8	5	3	2
Lagring och djupfrysning av livsmedel	Storhushåll, serveringsköksverksamhet	17	3	3,5	1,5
	Lagring av animaliska livsmedel	0	0	3,5	0
Fiskbranschen	Lagring av andra livsmedel än animaliska	0	0	3	0
	Tillverkning av bearbetade fiskeriprodukter	0	0	5	0
Köttbranschen	Hantering av färska fiskeriprodukter	0	0	2	0
Äggbranschen	Tillverkning av köttprodukter (tillagade)	1	6	8,5	7
Export och import	Äggpackeri	1	0	4	0
Spannmåls- och grönsaksbranschen	Import av livsmedel	4	1	5	0,5
	Tillverkning av grönsaks-, bär- och fruktprodukter	3	0	4	0
	Tillverkning av bageriprodukter	2	4	5,5	3
	Packeriverksamhet (grönsaker, bär och frukt)	1	3	3	1
	Kvarnverksamhet	1	1	3,5	0,5
	Tillverkning av mat- och kaffebröd	2	3	3,5	1,5
Övriga	Mobila livsmedelslokaler	1	0	3	0
Summa		512	83		44,5
Uppskattning antalet uppföljningar			18,63		2,5
Totalt			101,63		47

Bilaga 1.2 Totala antalet planerade inspektioner i Pedersöre inom livsmedelstillsynen 2022

Verksamhetskategorier	Verksamhetstyper	Antal objekt	Antal inspektioner 2022	Tidsåtgång /inspektion (h)	Antal dagsverken 2022
Primärproduktion	Honungsproduktion	0	0	0	0
	Köttproduktion	11	0	0	0
	Mjölkproduktion	5	1	3	0,5
	Äggproduktion	0	0	3	0
	Åkerodling	11	0	0	0
	Trädgårdsodling, öppen odling	0	0	3	0
	Växthusodling	1	0	3	0
	Vattenodling	1	0	3	0
	Produktion av kläckningsägg	0	0	0	0
Övrig tillverkning av livsmedel, vilken inte omfattas av andra kategorier	Annan tillverkning	3	3	3,5	1,5
	Tillverkning av sammansatta produkter	1	0	6,5	0
Livsmedelskontaktmaterial	Keramik	0	0	5	0
	Övriga	1	1	5	0,5
	Plast	2	2	11	3
	textilier	1	1	5	0,5
	Papper och kartong	3	3	5	2
	Trä	0	0	5	0
Livsmedelstransporter	Transport av livsmedel	1	1	3	0,5
Försäljning av livsmedel	Partihandel	7	5	2,5	1,5
	Detaljhandel	56	29	3	11,5
Servering av livsmedel	Grill- och snabbmatsverksamhet	14	5	3	2
	Caféverksamhet	19	12	2	3
	Pubverksamhet	5	0	0	0
	Restaurangverksamhet	37	32	3	13
	Storhushåll, centralkök, catering	7	14	3,5	6,5
	Storhushåll	17	9	3	3,5
	Storhushåll, serveringsköksverksamhet	32	13	3,5	6
Lagring och djupfrysning av livsmedel	Lagring av animaliska livsmedel	2	4	3,5	2
	Lagring av andra livsmedel än animaliska	4	0	3	0
Fiskbranschen	Tillverkning av bearbetade fiskeriprodukter	3	3	5	2
	Hantering av färska fiskeriprodukter	4	2	2	0,5
Köttbranschen	Tillverkning av köttprodukter (tillagade)	2	16	8,5	18
Äggbranschen	Äggpackeri	0	0	4	0
Export och import	Import av livsmedel	9	7	5	4,5
Spannmåls- och grönsaksbranschen	Tillverkning av grönsaks-, bär- och fruktprodukt	1	0	4	0
	Tillverkning av bageriprodukter	4	1	5,5	0,5
	Packeriverksamhet (grönsaker, bär och frukt)	0	0	3	0
	Kvarnverksamhet	0	0	3,5	0
	Tillverkning av mat- och kaffebröd	6	1	3,5	0,5
Övriga	Mobila livsmedelslokaler	0	0	3	0
	Summa	270	165		83,5
	Uppskattning antalet uppföljningar		36		5
	Totalt		201		88,5

Bilaga 1.3 Totala antalet planerade inspektioner i Jakobstad inom livsmedelstillsynen 2022

Verksamhetskategorier	Verksamhetstyper	Antal objekt	Antal inspektioner 2022	Tidsåtgång/inspektion (h)	Antal dagsverken 2022
Primärproduktion	Honungsproduktion	0	0	0	0
	Köttproduktion	10	0	0	0
	Mjölkproduktion	4	3	3	1
	Äggproduktion	0	0	3	0
	Åkerodling	5	0	0	0
	Trädgårdsodling, öppen odling	0	0	3	0
	Växthusodling	0	0	3	0
	Vattenodling	0	0	3	0
	Produktion av kläckningsägg	0	0	0	0
Övrig tillverkning av livsmedel, vilken inte omfattas av andra kategorier	Annan tillverkning	0	0	3,5	0
	Tillverkning av sammansatta produkter	0	0	6,5	0
Livsmedelskontaktmaterial	Keramik	0	0	5	0
	Övriga	0	0	5	0
	Plast	0	0	11	0
	Textilier	0	0	5	0
	Papper och kartong	0	0	5	0
	Trä	0	0	5	0
Livsmedelstransporter	Transport av livsmedel	1	1	3	0,5
Försäljning av livsmedel	Partihandel	1	0	2,5	0
	Detaljhandel	10	7	3	3
Servering av livsmedel	Grill- och snabbmatsverksamhet	1	1	3	0,5
	Caféverksamhet	4	1	2	0,5
	Pubverksamhet	0		0	0
	Restaurangverksamhet	3	2	3	1
	Storhushåll, centralkök, catering	3	6	3,5	3
	Storhushåll	6	4	3	1,5
	Storhushåll, serveringsköksverksamhet	7	2	3,5	1
Lagring och djupfrysning av livsmedel	Lagring av animaliska livsmedel	0	0	3,5	0
	Lagring av andra livsmedel än animaliska	0	0	3	0
Fiskbranschen	Tillverkning av bearbetade fiskeriprodukter	0	0	5	0
	Hantering av färska fiskeriprodukter	1	1	2	0,5
Köttbranschen	Tillverkning av köttprodukter (tillagade)	0	0	8,5	0
Äggbranschen	Äggpackeri	0	0	4	0
Export och import	Import av livsmedel	1	0	5	0
Spannmåls- och grönsaksbranschen	Tillverkning av grönsaks-, bär- och fruktprodukter	0	0	4	0
	Tillverkning av bageriprodukter	1	1	5,5	0,5
	Packeriverksamhet (grönsaker, bär och frukt)	0	0	3	0
	Kvarnverksamhet	0	0	3,5	0
	Tillverkning av mat- och kaffebröd	1	1	3,5	0,5
Övriga	Mobila livsmedelslokaler	0	0	3	0
Summa		59	30		13,5
Uppskattning antalet uppföljningar			7		1
Totalt			37		14,5

Bilaga 1.4 Totala antalet planerade inspektioner i Larsmo inom livsmedelstillsynen 2022

Verksamhetskategorier	Verksamhetstyper	Antal objekt	Antal inspektioner 2022	Tidsåtgång/ inspektion (h)	Antal dagsverken 2022
Primärproduktion	Honungsproduktion	2	0	0	0
	Köttproduktion	80	0	0	0
	Mjölkproduktion	22	4	3	1,5
	Äggproduktion	5	0	3	0
	Åkerodling	205	0	0	0
	Trädgårdsodling, öppen odling	2	0	3	0
	Växthusodling	2	0	3	0
	Vattenodling	0	0	3	0
	Produktion av kläckningsägg	0	0	0	0
Övrig tillverkning av livsmedel, vilken inte omfattas av andra kategorier	Annan tillverkning	1	2	3,5	1
	Tillverkning av sammansatta produkter	0	0	6,5	0
Livsmedelskontaktmaterial	Keramik	0	0	5	0
	Övriga	0	0	5	0
	Plast	0	0	11	0
	Textilier	0	0	5	0
	Papper och kartong	0	0	5	0
	Trä	0	0	5	0
Livsmedelstransporter	Transport av livsmedel	2	2	3	1
Försäljning av livsmedel	Partihandel	0	0	2,5	0
	Detaljhandel	32	19	3	7,5
Servering av livsmedel	Grill- och snabbmatsverksamhet	3	0	3	0
	Caféverksamhet	11	8	2	2
	Pubverksamhet	1	0	0	0
	Restaurangverksamhet	8	7	3	3
	Storhushåll, centralkök, catering	6	10	3,5	4,5
	Storhushåll	13	9	3	3,5
	Storhushåll, serveringsköksverksamhet	10	4	3,5	2
Lagring och djupfrysning av livsmedel	Lagring av animaliska livsmedel	0	0	3,5	0
	Lagring av andra livsmedel än animaliska	1	2	3	1
Fiskbranschen	Tillverkning av bearbetade fiskeriprodukter	2	4	5	2,5
	Hantering av färska fiskeriprodukter	2	1	2	0,5
Köttbranschen	Tillverkning av köttprodukter (tillagade)	0	0	8,5	0
Äggbranschen	Äggpackeri	0	0	4	0
Export och import	Import av livsmedel	0	0	5	0
Spannmåls- och grönsaksbranschen	Tillverkning av grönsaks-, bär- och fruktprodukt	4	6	4	3
	Tillverkning av bageriprodukter	3	2	5,5	1,5
	Packeriverksamhet (grönsaker, bär och frukt)	1	1	3	0,5
	Kvarnverksamhet	1	1	3,5	0,5
	Tillverkning av mat- och kaffebröd	3	0	3,5	0
Övriga	Mobila livsmedelslokaler	0	0	3	0
	Summa	422	82		35,5
	Uppskattning antalet uppföljningar		17,25		2,5
	Totalt		99,25		38

Bilaga 1.5 Totala antalet planerade inspektioner i Nykarleby inom livsmedelstillsynen 2022

PLAN FÖR MYNDIGHETSPROVTAGNING 2022

Det är livsmedelsföretagaren som ansvarar för livsmedelssäkerheten och därför bör också provtagningen och analyserna främst ske på företagarens ansvar som en del av egenkontrollen.

För att verifiera hur planen för egenkontroll fungerar tar hälsoinspektionen vid behov stickprov av ytor och/eller produkter. Prov kan även tas på verksamhetsidkarens bekostnad vid misstanke om olägenheter, om egenkontrollproven visar en negativ trend eller om egenkontrollprover inte har tagits. Myndighetsprov ersätter inte egenkontrollprov.

Provtagning vid misstanke om matförgiftning sker enligt planen för exceptionella situationer och bedöms från fall till fall. Förutom mikrober skall man beakta behovet av att analysera även toxiner som vissa bakterier kan bilda.

Myndighetsprov analyseras av SeiLab Oy i Seinäjoki, ett ackrediterat laboratorium som är godkänt av Livsmedelsverket för undersökning av myndighetsprov. Planerade myndighetsprov tas på verksamhetsidkarens bekostnad. Resursbehovet för provtagningar uppskattas till 5 dagsverken.

Fisk, kött- och mjölkanläggningar

På vårt verksamhetsområde finns följande anläggningar:

Fisk	Kött	Mjolk	Ägg
Fiskboden – Kala Aitta	Oy Snellmanin Kokkikartano	Glassverket i Jakobstad	Essegg
Ådö Centralfiskehamn	Oy Korv-Görans Kebab Ab		
Ahlö fiskehamn	Oy Oles Fast Food Ab		
Grisselörens fiskhanteringsutrymme			
Vexala fiskrenshus			
Sushi house			
Trygga Räkan			

Myndighetsprov tas vid behov och / eller som planerade projekt.

Annan tillverkning

På tillsynsområdet finns en stor tillverkare av sammansatta produkter Fresh Sallad & Deli. Myndighetsprov tas vid behov och / eller som planerade projekt

Projektprov

Projektprovtagning innebär riktad provtagning enligt närmare plan i syfte att identifiera eventuella problemområden. Hälsoinspektionen deltar enligt behov när projektplanerna blir klara, eventuellt kan projekten även innebära provtagningar. Hälsoinspektionen kan även delta i andra projekt ifall sådana planeras.

Bedömning av undersökningsresultat

Bedömningen grundar sig på förordningen om mikrobiologiska kriterier för livsmedel (EG nr 2073/2005) samt Mikrobiologisk provtagning och analys av livsmedel, anvisningar för livsmedelstillsynsmyndigheterna (Eviras anvisning 10502/2). På begäran hjälper Livsmedelsverket till med tolkningarna.

PEDERSÖRE

Plan för hälsoskyddstillsyn 2020 - 2024
År 2022
(bilaga 2)

Innehållsförteckning

1. ALLMÄNT	1
2. TYNGDPUNKTSOMRÅDEN	1
3. INSPEKTIONER	2
3.1 Inspektionernas innehåll	2
3.2 Objektens inspektionsfrekvens, riskklassificering samt tidsåtgång för inspektioner	3
4. PROVTAGNING OCH ANALYS	4
4.1 Hushållsvatten och badvatten	4
4.2 Övriga prov för hälsoskyddstillsynen	5
5. ICKE PLANENLIG TILLSYN	5
6. RESURSBEHOV	6

Bilagor:

Bilaga 2.1

Bilaga 2.2

Planerade inspektioner inom hälsoskyddstillsynen 2022–2024

Provtagningsplan för hälsoskyddstillsynen, vattenprovtagning
2022

1. ALLMÄNT

Kommunen ska enligt 6 § i hälsoskyddslagen främja och övervaka hälsoskyddet så att en hälsosam livsmiljö tryggas för områdets invånare. Kommunen ska även informera om hälsoskyddet samt ordna handledning och rådgivning. Enligt hälsoskyddslagens § 6 skall tillsynen vara av hög kvalitet, riskbaserad och förebygga sanitära olägenheter.

Kommunen ska upprätta en egen plan för den regelbundna tillsynen över hälsoskyddet. I den kommunala tillsynsplanen tas hänsyn till det riksomfattande tillsynsprogrammet för hälsoskyddet för åren 2020 - 2024. Lokala särdrag påverkar tillsynen på kommunnivå via riskbedömningen.

Den kommunala myndighetens skyldigheter gällande hälsoskydd:

1. behandling av anmälan om lokaler och verksamheter enligt hälsoskyddslagen § 13
2. godkännande av anläggningar som levererar hushållsvatten enligt § 18
3. godkännande av den riskbedömning som anläggningar som levererar hushållsvatten ska uppgöra enligt § 20 i hälsoskyddslagen
4. uppgörande av en plan för exceptionella situationer
5. övervakning av hushållsvattnets kvalitet
6. övervakning av simbassängsvatten- och badvattenkvalitet
7. regelbunden övervakning av anmälningspliktiga lokaler och verksamheter
8. utredande av olägenheter förknippade med inomhusluft och boendemiljö
9. informera, handleda och ge råd åt kommuninvånare gällande hälsoskydd
10. oplanerad tillsyn såsom inspektioner och mätningar i bostäder, epidemiutredningar, beredning av utlåtanden och fartygsinspektioner.

2. TYNGDPUNKTSOMRÅDEN

Med hjälp av tyngdpunktsområden för hälsoskyddstillsynen riktas resurserna planerligt och riskbaserat. Utmaningar för tillsynen orsakade av ändringar i lagstiftningen beaktas också genom att dessa prioriteras som tyngdpunktsområden.

Hälsoinspektionen i Jakobstad väljer tyngdpunktsområden enligt det riksomfattande tillsynsprogrammet för åren 2020 - 2024. Tyngdpunktsområden beskrivs i tabell 1 men ingen precisering av tidtabellen har gjorts.

Tyngdpunkter för hälsoskyddet 2020 - 2024
Stöd av egenkontrollen
- Stöda verksamhetsidkaren vid identifiering av risker, som kan utgöra en hälsofara. Verksamhetsidkarens egenkontroll och hur den fungerar är av stor betydelse vid verksamhetens riskbedömning.

- Stöda egenkontrollen vid inspektioner eller genom t.ex. en kort enkät, vars resultat kan utnyttjas bl.a. i riskbedömningen samt vid rådgivning och anvisningar till verksamhetsidkaren. - Riskbedömning och –hantering av sådana faktorer som inverkar på hushållsvattnets kvalitet i samarbete med vattenanläggningen samt uppdatering av kontrollundersökningsprogrammet.
Främjande av livsmiljön samt samarbete
- Befrämja en hälsosam livsmiljö som en del av kommunernas strategi- och välmåendearbete - Identifiering och förebyggande av hälsofaror via myndighetssamarbete - Samarbete och avstämning vid beredskap och gemensam planering för störningssituationer och beredskapsövningar.

Tabell 1. Tyngdpunkter för hälsoskyddet 2020 - 2024

Chefen för miljöhälsovården säkerställer att tyngdpunktsområdena beaktas i det praktiska genomförandet av tillsynen. Tyngdpunktsområdena sätts in i hälsoinspektionens arbetsplan där målsättningarna tydliggörs.

3. INSPEKTIONER

Syftet med tillsyn av objekt enligt hälsoskyddslagen är att utreda om verksamheten kan orsaka hälsofaror eller -skador, samt att utfärda nödvändiga föreskrifter och anvisningar för förebyggande av skador och korrigerande av olägenheter. Normalt innefattar inspektioner sensorisk kontroll och bedömning, samt eventuellt mätningar och provtagningar för vidare undersökningar. Enligt hälsoskyddslagens § 2 skall tyngdpunkten i tillsynen flyttas från en detaljerad och reglerad tillsyn till en riskbaserad myndighetstillsyn och kontroll av verksamhetsidkarnas egenkontroll. Verksamhetsutövarens egenkontroll har tagits in som en ny princip i hälsoskyddslagen. Verksamhetsutövaren ska identifiera risker i verksamheten som orsakar sanitär olägenhet och följa upp faktorer som påverkar dem. Det blir även mera fokus på rådgivning och information.

3.1 Inspektionernas innehåll

Inspektioner görs i huvudsak med förhandsanmälan.

Planerad inspektion

Med en planerad inspektion avses en inspektion som ingår i tillsynsplanen. Även den första inspektionen vid nya tillsynsobjekt räknas som en planerad inspektion. En uppföljningsinspektion bokförs i dataprogrammet som planerlig ifall den baserar sig på en inspektion enligt tillsynsplanen. I bilaga 2.1 finns en sammanställning av de planerade inspektionerna.

Uppföljningsinspektion

En uppföljningsinspektion avser en inspektion som görs för att kontrollera, att de vid en tidigare inspektion observerade bristerna, har åtgärdats.

Ibruktagningsinspektion

En ibruktagningsinspektion utförs i samband med behandling om ansökan om godkännande enligt § 18 i hälsoskyddslagen. Vid ibruktagningsinspektionen granskas att verksamheten följer hälsoskyddslagens krav och vid behov ges information och anvisningar.

Förhandsinspektion

En förhandsinspektion kan utföras på begäran av en verksamhetsidkare. Avsikten med förhandsinspektionen är oftast att konsultera myndigheten i ärenden som berör utformningen av lokalen och utrustningen i den och är i första hand ett rådgivningstillfälle.

Fartygsinspektion

Hamnen i Jakobstad är en av de finländska hamnar där Valvira beslutat att granskningar enligt WHO:s hälsoreglemente ska utföras. Vid fartygsinspektioner beviljas intyg om befriande av sanitetsåtgärder som avses i Världshälsoorganisationens internationella (WHO) hälsoreglemente från år 2005. Inspektionerna omfattar lastfartyg i internationell trafik som anlöper Jakobstads hamn och är i behov av ett förnyat intyg. Vid inspektionen kontrolleras bl.a. förekomst av skadedjur, som kan sprida smittor.

Inspektion av hälsomässiga förhållanden i bostäder/andra vistelseutrymmen

Till denna grupp hör inspektion av offentliga utrymmen (t.ex. skolor och daghem) eller inspektioner av privata bostäder. Inspektionerna utförs till följd av kontakt från användare eller andra som berörs, t.ex. förfrågningar om buller, inomhusluft, rökolägenheter eller skadedjur.

3.2 Objektens inspektionsfrekvens, riskklassificering samt tidsåtgång för inspektioner

Tillsynsplanen för hälsoskyddet uppgörs utifrån behovet av tillsyn vid tillsynsobjekten. De tillgängliga resurserna utgör inte utgångspunkt vid uppgörande av tillsynsplanen. Tillgängliga resurser beaktas däremot i hälsoinspektionens egen arbetsplan, där konkreta mål för tillsynen årligen fastställs.

Tillsynsobjekten registreras i dataprogrammet VATI, det centraliserade datasystemet för tillsynen. I dataprogrammet registreras också prestationer såsom inspektioner och provtagningar samt den arbetstid som åtgått. Objektspecifik riskbedömning har gjorts för vissa objekttyper inför år 2021. Utgångsläget för inspektionsfrekvenser finns definierade i det riksomfattande tillsynsprogrammet för hälsoskyddet åren 2020 - 2024. Kontrollfrekvensen är aldrig lägre än 0,2. Inspektionsfrekvenser framkommer i bilaga 2.1. Vid objekttyper som inte nämns i bilagan utförs inspektioner och andra tillsynsåtgärder enbart på basen av anmälan enligt § 6 i hälsoskyddslagen eller vid klagomål.

4. PROVTAGNING OCH ANALYS

Vid alla undersökningar av prov i laboratorier används ett ackrediterat laboratorium som är godkänt av Livsmedelsverket. För undersökning av vattenprov anlitas SeiLab i Seinäjoki samt Snellmans Köttförädling Ab, båda är laboratorier som godkänts av Livsmedelsverket. För ev. undersökning av inomhusluftspov används ett laboratorium som har ifrågavarande analys ackrediterad och som finns upptaget på Livsmedelsverkets lista över godkända laboratorier.

Provtagning av t.ex. hushålls- och badvatten kan också utföras av någon annan än kommunens hälsoskyddsmyndighet. Kommunens hälsoskyddsmyndighet ska dock verifiera kompetensen hos den som tar prov på hushålls- och badvatten. Provtagaren ska bl.a. vara förtrogen med de allmänna principerna för tagande av vattenprov. Hälsoinspektionen har sedan 1.9.2015 en egen provtagare (50 %), främst för vattenprovtagning. Över provtagarens kompetens har det uppgjorts ett intyg 21.10.2015 där det beskrivs hur hälsoskyddsmyndigheten har försäkrat sig om att provtagaren känner till de allmänna principerna för vattenprovtagning för hushålls-, bad- och bassängvatten.

4.1 Hushållsvatten och badvatten

De prov som gäller hushålls-, bad- och bassängvatten definieras tämligen exakt i hälsoskyddslagen och med stöd av lagen utfärdade förordningar. I tabell 2.3 finns en provtagningsplan för dessa vattenprov. Förnyade prover tas vid behov och ifall kvalitetskrav och – rekommendationer överskrids vidtas åtgärder enligt hälsoinspektionens rutinbeskrivningar.

För hushållsvatten definieras kvalitetskrav och – rekommendationer samt provtagningar i följande regelverk:

- SHM:s förordning (1352/2015) om kvalitetskrav på och kontrollundersökning av hushållsvatten
- SHM:s förordning (401/2001) om kvalitetskrav på och kontrollundersökning av hushållsvatten i små enheter

För bassängvatten definieras kvalitetskrav och – rekommendationer samt provtagningar i följande regelverk:

- SHM:s förordning (315/2002) om kvalitetskrav på och kontrollundersökningar av bassängvatten i simhallar och badanläggningar

För badstrandsvatten definieras kvalitetskrav och – rekommendationer samt provtagningar i följande regelverk:

- SHM:s förordning 177/2008 om kvalitetskraven och övervakningen i fråga om vattnet vid allmänna badstränder (EU-stränder).
- SHM:s förordning 354/2008 om kvalitetskraven och övervakningen i fråga om vattnet vid små allmänna badstränder. (OBS! förordningen gäller även vinterbadplatser enligt Valvira anvisning nr 6599/11.02.02/2009)

4.2 Övriga prov för hälsoskyddstillsynen

Provtagning kan också göras vid misstanke om sanitär olägenhet. Enligt hälsoskyddslagen skall verksamhetsidkarna själva ta prover för säkerställande av tillräcklig hygien.

Olika provtagningar och mätningar av inomhusluft i privata bostäder och offentliga vistelseutrymmen (ex. skolor, daghem, åldningshem) hör till hälsoskyddstillsynens verksamhet, men dessa kan inte planeras i förväg och finns därför inte med i någon provtagningsplan. För att undersöka och utreda inomhusluftsproblem i en bostad och annat vistelseutrymme, utförs provtagningar, på uppmaning av hälsoinspektionen, i huvudsak av utomstående sakkunniga. Den sakkunniga ska ha den kompetens som behövs för att utreda de kemiska, fysikaliska och biologiska faktorer som orsakar sanitär olägenhet enligt Social- och hälsovårdsministeriets förordning om sanitära förhållanden i bostäder och andra vistelseutrymmen samt om kompetenskrav för utomstående sakkunniga (545/2015).

5. ICKE PLANENLIG TILLSYN

Utöver den regelbundna och planenliga tillsynen som ingår i den kommunala tillsynsplanen ska man även beakta annan i hälsoskyddslagen avsedd tillsyn som åligger kommunen och reservera både arbetstid och personresurser för den. Sådan icke planenlig tillsyn är exempelvis:

- behandling av anmälningar och ansökningar
- uppgörande av en plan för exceptionella situationer
- epidemiutredningar
- ärenden som gäller sanitära förhållanden i bostäder och andra vistelseutrymmen (inspektioner och mätningar)
- kundkontakter samt utredningar och tillsynsåtgärder i anslutning till dem
- utlåtanden till andra myndigheter
- verksamhet som sakkunnig, rådgivare och styrande i hälsoskyddsfrågor (t.ex. utbildningar, konsultationer)
- införande och uppdatering av uppgifter i det centraliserade datainsamlingssystemet VATI
- utveckling av verksamheten: (synlighet, riskbedömning, genomslagskraft)
- utveckling av kvaliteten på tillsynen

Tillsyn p.g.a. klagomål skall prioriteras framom den planenliga tillsynen eftersom dessa fall i allmänhet kan utgöra en hälsofara och bygger på misstanke om brott mot bestämmelserna i hälsoskyddslagen.

6. RESURSBEHOV

Resursbehovet för den planerade tillsynen har uträknats enligt anvisningarna om riskklasser och inspektionsfrekvenser/år i det nationella tillsynsprogrammet för hälsoskydd för åren 2020 – 2024. Behovet beräknas till 90 dagsverken för de planerade inspektionerna samt 20 dagsverken för ev. uppföljningar som även ska bokföras som planerade inspektioner, totalt 110 dagsverken. Inspektionsplanen finns i bilaga 2.1. Resursbehovet för provtagningar som nämns i provtagningsplanen i bilaga 2.2 har uppskattats till 89 dagsverken, och innefattar förutom själva provtagningen även en utvärdering av resultaten samt införandet av dem i det centrala datasystemet.

Behovet av arbetstid för icke planmässig tillsyn uppskattas till 100 dagsverken utgående från tidsåtgången under tidigare år och beaktas vid uträkningen av resursbehovet. Sammanställning av resursbehovet ses i tabell 2 i planens allmänna del.

Bilaga 2.1

Planerade inspektioner i Jakobstad inom hälsoskyddsövervakningen 2022-2024

Objekttyp enligt hälsoskyddslagen	Verksamhetstyp	Antal objekt	Inspektions-frekvens egen	Tidsåtgång / inspektion (h)	Inspektioner 2022	Inspektioner 2023	Inspektioner 2024
Distribution av hushållsvatten	Vattenverk som lyder under förordning 1352/2015						
	Eu-vattenverk (vattenleverans >1000m3/d eller minst 5000 användare)	1	1	8	1	1	1
	Andra vattenverk (vattenleverans 10–999 m3/d eller 50–4999 användare)	0	0,5-1	8	0	0	0
	Vattenverk som lyder under förordning 401/2001						
	Små vattenverk (vattenleverans < 10m3/d eller färre än 50 användare)	17	0,2*	4	0	8	7
Partiförsäljning av hushållsvatten	Partivattenverk	0	1	8	0	0	0
Möten, offentliga nöjes- och samlingslokaler	Objekt som används av barn och unga: klubblokaler, ungdomslokaler och lägercenter, eftermiddagsklubbar för barn och inomhuslekparker	12	0,25	4	4	4	4
Undervisning, skolor och läroanstalter	Förskoleundervisning, grundskola, gymnasium, yrkesläroanstalt, övriga skolor och läroinrättningar, högskola och annan vuxenutbildning	25	0,3	8	10	4	11
Inkvartering	Hotell, resandehem, gårdsturism, internat osv.	9	0,2	4	3	3	3
Aktörer och inrättningar som utför skönhetsvård och hudbehandling	Kosmetologiska lokaler, tatuering och piercing, annan hudbehandling eller hudvård	19	0,25	4	5	5	5
	Solarium	1	0,2	3	1	0	0

Tjänster inom socialvården	Daghem för barn och motsvarande	13	0,3	6	5	8	5
	Barnhem/barnskyddsenheter och motsvarande	6	0,3	4	2	2	2
	Ålderdomshem och motsvarande	12	0,3	6	4	4	4
	Andra enheter inom socialvården	11	0,3	6	3	4	4
Idrott och rekreation	Allmänna badstränder (EU-badstränder), över 100 badande per dag	3	0,5-1*	4	3	1	3
	Små allmänna badstränder, färre än 100 badande per dag	1	0,5	4	1	0	1
	Allmänna bassänger: simhall, badinrättning, friluftsbad, vattenpark eller annan allmän bassäng	3	0,5-1*	3	2	3	2
	Allmän bastu	0	0,5	3	0	0	0
	Allmän idrottslokal: idrottshall, gym eller annan allmän idrottslokal	17	0,2	4	3	3	3
Summa (st)		150		Summa (st)	47	50	55
*Objektspecifik riskbedömning				Resursbehov (dv)	32	33	39

Planerade inspektioner i Pedersöre inom hälsoskyddsövervakningen 2022-2024

Objekttyp enligt hälsoskyddslagen	Verksamhetstyp	Antal objekt	Inspektions-frekvens egen	Tidsåtgång / inspektion (h)	Inspektioner 2022	Inspektioner 2023	Inspektioner 2024
Distribution av hushållsvatten	Vattenverk som lyder under förordning 1352/2015						
	Eu-vattenverk (vattenleverans >1000m ³ /d eller minst 5000 användare)	1	1	8	1	1	1
	Andra vattenverk (vattenleverans 10–999 m ³ /d eller 50–4999 användare)	3	0,5-1	8	3	3	3
	Vattenverk som lyder under förordning 401/2001						
	Små vattenverk (vattenleverans < 10m ³ /d eller färre än 50 användare)	3	0,2-0,5*	4	0	0	2
Partiförsäljning av hushållsvatten	Partivattenverk	0	1	8	0	0	0
Möten, offentliga nöjes- och samlingslokaler	Objekt som används av barn och unga: klubblokaler, ungdomslokaler och lägercenter, eftermiddagsklubbar för barn och inomhuslekparker	9	0,25	4	0	3	3
Undervisning, skolor och läroanstalter	Förskoleundervisning, grundskola, gymnasium, yrkesläroanstalt, övriga skolor och läroinrättningar, högskola och annan vuxenutbildning	19	0,3	8	1	5	13
Inkvartering	Hotell, resandehem, gårdsturism, internat osv.	3	0,2	4	0	0	3
Aktörer och inrättningar som utför skönhetsvård och hudbehandling	Kosmetologiska lokaler, tatuering och piercing, annan hudbehandling eller hudvård	1	0,25	4	0	0	0
	Solarium	0	0,2	3	0	0	0
	Daghem för barn och motsvarande	13	0,3	6	6	0	7

Tjänster inom socialvården	Barnhem/barnskyddsenheter och motsvarande	2	0,3	4	0	0	2
	Ålderdomshem och motsvarande	3	0,3	6	1	1	1
	Andra enheter inom socialvården	3	0,3	6	1	1	1
Idrott och rekreation	Allmänna badstränder (EU-badstränder), över 100 badande per dag	0	0,5-1*	4	0	0	0
	Små allmänna badstränder, färre än 100 badande per dag	9	0,5	4	9	0	9
	Allmänna bassänger: simhall, badinrättning, friluftsbad, vattenpark eller annan allmän bassäng	0	0,5-1*	3	0	0	0
	Allmän bastu	0	0,5	3	0	0	0
	Allmän idrottslokal: idrottshall, gym eller annan allmän idrottslokal	7	0,2	4	0	0	7
Summa (st)		76		Summa (st)	22	14	52
*Objektspecifik riskbedömning				Resursbehov (dv)	17	13	40

Planerade inspektioner i Nykarleby inom hälsoskyddsövervakningen 2022-2024

Objekttyp enligt hälsoskyddslagen	Verksamhetstyp	Antal objekt	Inspektions-frekvens egen	Tidsåtgång / inspektion (h)	Inspektioner 2022	Inspektioner 2023	Inspektioner 2024
Distribution av hushållsvatten	Vattenverk som lyder under förordning 1352/2015						
	Eu-vattenverk (vattenleverans >1000m ³ /d eller minst 5000 användare)	1	1	8	1	1	1
	Andra vattenverk (vattenleverans 10–999 m ³ /d eller 50–4999 användare)	4	0,5-1	8	4	3	4
	Vattenverk som lyder under förordning 401/2001						
	Små vattenverk (vattenleverans < 10m ³ /d eller färre än 50 användare)	18	0,2-0,5*	4	8	5	5
Partiförsäljning av hushållsvatten	Partivattenverk	2	1	8	2	2	2
Möten, offentliga nöjes- och samlingslokaler	Objekt som används av barn och unga: klubblokaler, ungdomslokaler och lägercenter, eftermiddagsklubbar för barn och inomhuslekparker	9	0,25	4	3	3	3
Undervisning, skolor och läroanstalter	Förskoleundervisning, grundskola, gymnasium, yrkesläroanstalt, övriga skolor och läroinrättningar, högskola och annan vuxenutbildning	9	0,3	8	5	4	0
Inkvartering	Hotell, resandehem, gårdsturism, internat osv.	6	0,2	4	0	2	0
Aktörer och inrättningar som utför skönhetsvård och hudbehandling	Kosmetologiska lokaler, tatuering och piercing, annan hudbehandling eller hudvård	7	0,25	4	1	0	0
	Solarium	1	0,2	3	1	0	0
	Daghem för barn och motsvarande	9	0,3	6	5	0	4

Tjänster inom socialvården	Barnhem/barnskyddsenheter och motsvarande	0	0,3	4	0	0	0
	Ålderdomshem och motsvarande	5	0,3	6	2	2	1
	Andra enheter inom socialvården	5	0,3	6	2	2	2
Idrott och rekreation	Allmänna badstränder (EU-badstränder), över 100 badande per dag	2	0,5-1*	4	1	1	1
	Små allmänna badstränder, färre än 100 badande per dag	4	0,5	4	4	0	4
	Allmänna bassänger: simhall, badinrättning, friluftsbad, vattenpark eller annan allmän bassäng	1	0,5-1*	3	1	1	1
	Allmän bastu	0	0,5	3	0	0	0
	Allmän idrottslokal: idrottshall, gym eller annan allmän idrottslokal	7	0,2	4	2	2	3
Summa (st)		90		Summa (st)	42	28	31
*Objektspecifik riskbedömning				Resursbehov (dv)	31	20	22

Planerade inspektioner i Larsmo inom hälsoskyddsövervakningen 2022-2024

Objekttyp enligt hälsoskyddslagen	Verksamhetstyp	Antal objekt	Inspektions-frekvens egen	Tidsåtgång / inspektion (h)	Inspektioner 2022	Inspektioner 2023	Inspektioner 2024
Distribution av hushållsvatten	Vattenverk som lyder under förordning 1352/2015						
	Eu-vattenverk (vattenleverans >1000m ³ /d eller minst 5000 användare)	1	1	8	1	1	1
	Andra vattenverk (vattenleverans 10–999 m ³ /d eller 50–4999 användare)	0	0,5-1	8	0	0	0
	Vattenverk som lyder under förordning 401/2001						
	Små vattenverk (vattenleverans < 10m ³ /d eller färre än 50 användare)	16	0,2*	4	2	4	4
Partiförsäljning av hushållsvatten	Partivattenverk	0	1	8	0	0	0
Möten, offentliga nöjes- och samlingslokaler	Objekt som används av barn och unga: klubblokaler, ungdomslokaler och lägercenter, eftermiddagsklubbar för barn och inomhuslekparker	9	0,25	4	0	0	9
Undervisning, skolor och läroanstalter	Förskoleundervisning, grundskola, gymnasium, yrkesläroanstalt, övriga skolor och läroinrättningar, högskola och annan vuxenutbildning	6	0,3	8	0	3	3
Inkvartering	Hotell, resandehem, gårdsturism, internat osv.	4	0,2	4	0	2	0
Aktörer och inrättningar som utför skönhetsvård och hudbehandling	Kosmetologiska lokaler, tatuering och piercing, annan hudbehandling eller hudvård	2	0,25	4	0	0	0
	Solarium	0	0,2	3	0	0	0
	Daghem för barn och motsvarande	6	0,3	6	6	0	0

Tjänster inom socialvården	Barnhem/barnskyddsenheter och motsvarande	0	0,3	4	0	0	0
	Ålderdomshem och motsvarande	1	0,3	6	1	0	0
	Andra enheter inom socialvården	1	0,3	6	1	0	0
Idrott och rekreation	Allmänna badstränder (EU-badstränder), över 100 badande per dag	0	0,5-1*	4	0	0	0
	Små allmänna badstränder, färre än 100 badande per dag	9	0,5	4	1	8	1
	Allmänna bassänger: simhall, badinrättning, friluftsbad, vattenpark eller annan allmän bassäng	0	0,5-1*	3	0	0	0
	Allmän bastu	0	0,5	3	0	0	0
	Allmän idrottslokal: idrottshall, gym eller annan allmän idrottslokal	2	0,2	4	0	0	0
Summa (st)		57		Summa (st)	12	18	18
*Objektspecifik riskbedömning				Resursbehov (dv)	9	12	12

Planerade inspektioner inom hälsoskyddsövervakningen 2022-2024

Objekttyp enligt hälsoskyddslagen	Verksamhetstyp	Antal objekt	Inspektions-frekvens egen	Tidsåtgång / inspektion (h)	Inspektioner 2022	Inspektioner 2023	Inspektioner 2024
Distribution av hushållsvatten	Vattenverk som lyder under förordning 1352/2015						
	Eu-vattenverk (vattenleverans >1000m ³ /d eller minst 5000 användare)	4	1	8	4	4	4
	Andra vattenverk (vattenleverans 10–999 m ³ /d eller 50–4999 användare)	7	0,5-1	8	7	6	7
	Vattenverk som lyder under förordning 401/2001						
	Små vattenverk (vattenleverans < 10m ³ /d eller färre än 50 användare)	54	0,2*	4	10	17	18
Partiförsäljning av hushållsvatten	Partivattenverk	2	1	8	2	2	2
Möten, offentliga nöjes- och samlingslokaler	Objekt som används av barn och unga: klubblokaler, ungdomslokaler och lägercenter, eftermiddagsklubbar för barn och inomhuslekparker	39	0,25	4	7	10	19
Undervisning, skolor och läroanstalter	Förskoleundervisning, grundskola, gymnasium, yrkesläroanstalt, övriga skolor och läroinrättningar, högskola och annan vuxenutbildning	59	0,3	8	16	16	27
Inkvartering	Hotell, resandehem, gårdsturism, internat osv.	22	0,2	4	3	7	6
Aktörer och inrättningar som utför skönhetsvård och hudbehandling	Kosmetologiska lokaler, tatuering och piercing, annan hudbehandling eller hudvård	29	0,25	4	6	5	5
	Solarium	2	0,2	3	2	0	0
	Daghem för barn och motsvarande	41	0,3	6	22	8	16

Tjänster inom socialvården	Barnhem/barnskyddsenheter och motsvarande	8	0,3	4	2	2	4
	Ålderdomshem och motsvarande	21	0,3	6	8	7	7
	Andra enheter inom socialvården	20	0,3	6	7	7	6
Idrott och rekreation	Allmänna badstränder (EU-badstränder), över 100 badande per dag	5	0,5-1*	4	4	2	4
	Små allmänna badstränder, färre än 100 badande per dag	23	0,5	4	15	8	15
	Allmänna bassänger: simhall, badinrättning, friluftsbad, vattenpark eller annan allmän bassäng	4	0,5-1*	3	3	4	3
	Allmän bastu	0	0,5	3	0	0	0
	Allmän idrottslokal: idrottshall, gym eller annan allmän idrottslokal	33	0,2	4	5	5	13
Summa (st)		373	Summa (st)	123	110	219	
*Objektspecifik riskbedömning			Resursbehov (dv)	90	79	112	

Bilaga 2.2

Provtagningsplan för hälsoskyddstillsynen, vattenprovtagning Jakobstad 2022

Objekttyp	Verksamhetstyp	Tidsåtgång / provtagning (h)	Antal prov, hushållsvatten
Distribution och användning av hushållsvatten i Jakobstad	Eu-vattenverk (vattenleverans >1000m ³ /d eller minst 5000 användare) och andra vattenverk (vattenleverans 10-1000m ³ /d eller 50–5000 användare)	2	48
	Små vattenverk (vattenleverans < 10m ³ /d eller färre än 50 användare)	2	15
TOTALT (st)			63
TIDSÅTGÅNG (dv)			17

Objekttyp	Verksamhetstyp	Tidsåtgång / provtagning (h)	Antal prov, badvatten
Idrott och rekreation	Allmänna badstränder (EU-badstränder), över 100 badande per dag. Små allmänna badstränder, färre än 100 badande per dag. Annan badplats, vinterbadplats	1,5	19
	Allmänna bassänger: simhall, badinrättning, friluftsbad, vattenpark eller annan allmän bassäng.	1,5	108
TOTALT (st)			127
TIDSÅTGÅNG (dv)			25

Provtagningsplan för hälsoskyddstillsynen, vattenprovtagning Pedersöre 2021

Objekttyp	Verksamhetstyp	Tidsåtgång / provtagning (h)	Antal prov, hushållsvatten
Distribution och användning av hushållsvatten i Jakobstad	Eu-vattenverk (vattenleverans >1000m3/d eller minst 5000 användare) och andra vattenverk (vattenleverans 10-1000m3/d eller 50–5000 användare)	2	19
	Små vattenverk (vattenleverans < 10m3/d eller färre än 50 användare)	2	3
TOTALT (st)			22
TIDSÅTGÅNG (dv)			6

Objekttyp	Verksamhetstyp	Tidsåtgång / provtagning (h)	Antal prov, badvatten
Idrott och rekreation	Allmänna badstränder (EU-badstränder), över 100 badande per dag. Små allmänna badstränder, färre än 100 badande per dag. Annan badplats, vinterbadplats	1,5	27
	Allmänna bassänger: simhall, badinrättning, friluftsbad, vattenpark eller annan allmän bassäng.	1,5	1
TOTALT (st)			28
TIDSÅTGÅNG (dv)			6

Provtagningsplan för hälsoskyddstillsynen, vattenprovtagning Nykarleby 2022

Objekttyp	Verksamhetstyp	Tidsåtgång / provtagning (h)	Antal prov, hushållsvatten
Distribution och användning av hushållsvatten i Jakobstad	Eu-vattenverk (vattenleverans >1000m ³ /d eller minst 5000 användare) och andra vattenverk (vattenleverans 10-1000m ³ /d eller 50–5000 användare	2	58
	Små vattenverk (vattenleverans < 10m ³ /d eller färre än 50 användare)	2	10
TOTALT (st)			68
TIDSÅTGÅNG (dv)			18

Objekttyp	Verksamhetstyp	Tidsåtgång / provtagning (h)	Antal prov, badvatten
Idrott och rekreation	Allmänna badstränder (EU-badstränder), över 100 badande per dag. Små allmänna badstränder, färre än 100 badande per dag. Annan badplats, vinterbadplats	1,5	22
	Allmänna bassänger: simhall, badinrättning, friluftsbad, vattenpark eller annan allmän bassäng.	1,5	4
TOTALT (st)			26
TIDSÅTGÅNG (dv)			5

Provtagningsplan för hälsoskyddstillsynen, vattenprovtagning Larsmo 2022

Objekttyp	Verksamhetstyp	Tidsåtgång / provtagning (h)	Antal prov, hushållsvatten
Distribution och användning av hushållsvatten i Jakobstad	Eu-vattenverk (vattenleverans >1000m3/d eller minst 5000 användare) och andra vattenverk (vattenleverans 10-1000m3/d eller 50–5000 användare)	2	7
	Små vattenverk (vattenleverans < 10m3/d eller färre än 50 användare)	2	9
TOTALT (st)			16
TIDSÅTGÅNG (dv)			4

Objekttyp	Verksamhetstyp	Tidsåtgång / provtagning (h)	Antal prov, badvatten
Idrott och rekreation	Allmänna badstränder (EU-badstränder), över 100 badande per dag. Små allmänna badstränder, färre än 100 badande per dag. Annan badplats, vinterbadplats	1,5	40
	Allmänna bassänger: simhall, badinrättning, friluftsbad, vattenpark eller annan allmän bassäng.	1,5	0
TOTALT (st)			40
TIDSÅTGÅNG (dv)			8

Provtagningsplan för hälsoskyddstillsynen, vattenprovtagning 2022

Objekttyp	Verksamhetstyp	Tidsåtgång / provtagning (h)	Antal prov, hushållsvatten
Distribution och användning av hushållsvatten i Jakobstad	Eu-vattenverk (vattenleverans >1000m ³ /d eller minst 5000 användare) och andra vattenverk (vattenleverans 10-1000m ³ /d eller 50–5000 användare	2	132
	Små vattenverk (vattenleverans < 10m ³ /d eller färre än 50 användare)	2	37
TOTALT (st)			169
TIDSÅTGÅNG (dv)			45

Objekttyp	Verksamhetstyp	Tidsåtgång / provtagning (h)	Antal prov, badvatten
Idrott och rekreation	Allmänna badstränder (EU-badstränder), över 100 badande per dag. Små allmänna badstränder, färre än 100 badande per dag. Annan badplats, vinterbadplats	1,5	108
	Allmänna bassänger: simhall, badinrättning, friluftsbad, vattenpark eller annan allmän bassäng.	1,5	113
TOTALT (st)			221
TIDSÅTGÅNG (dv)			44

Plan för tillsyn av tobaksprodukter och nikotinpreparat 2021 - 2025
År 2022
(bilaga 3)

Innehållsförteckning

1. ALLMÄNT	1
2. TYNGDPUNKTSOMRÅDEN	1
3.1 Inspektionernas innehåll	2
3.2 Objektens inspektionsfrekvens, riskklassificering samt tidsåtgång för inspektioner	3
4. PROVTAGNING	3
5. ICKE PLANENLIG TILLSYN	4
6. RESURSBEHOV	5

Bilagor:

- Bilaga 3.1 Planerade inspektioner inom tobakstillsynen 2022
- Bilaga 3.2 Registrerade objekt utanför planenlig tillsyn

1. ALLMÄNT

Kommunen ska upprätta en plan för regelbunden tillsyn över tobakslagen. I den kommunala tillsynsplanen skall hänsyn tas till det riksomfattande tillsynsprogrammet för tobakslagen (TobL 84 §).

Hälsoinspektionens tobakstillsyn grundar sig på tobakslagen (549/2016). I enlighet med lagens 8 § ska kommunen inom sitt område sörja för den lokala verksamheten för rökavvänjning. Kommunen ska inom sitt område övervaka:

- 1) Efterlevnaden av bestämmelserna om försäljning och annan överlåtelse av tobaksprodukter, tobakssurrogat, rökstillbehör, elektroniska cigaretter och nikotinvätskor samt bestämmelserna om egenkontroll.
- 2) Efterlevnaden av bestämmelserna om förbud mot marknadsföring och framläggande.
- 3) Efterlevnaden av bestämmelserna om rökförbud och rökrestriktioner.

Hälsoinspektionen övervakar även försäljningen av nikotinpreparat enligt läkemedelslagens (395/1987) 54 a-e §.

2. TYNGDPUNKTSOMRÅDEN

Med hjälp av tyngdpunktsområden för tobakstillsynen riktas resurserna planenligt och riskbaserat. Utmaningar för tillsynen orsakade av ändringar i lagstiftningen beaktas också genom att dessa prioriteras som tyngdpunktsområden.

Hälsoinspektionen väljer tyngdpunktsområden enligt det riksomfattande tillsynsprogrammet för åren 2020-2024. Tyngdpunktsområden beskrivs i tabellen nedan.

Verksamhetsår	2020	2021	2022	2023	2024
Tyngdpunktsområde	Förebygga olaglig handel och myndighetssamarbete		Produkt- och marknadsföringstillsyn		
	Stöd av egenkontrollen och samarbete med instanser som arbetar med att förebygga missbruk				

Tabell 1. Tyngdpunkter för tobakstillsynen 2020-2024

Bestämmelserna om rökrum i restauranger trädde i kraft år 2007. De äldsta rökrummen är således över 10 år gamla. För att rökrummen ska vara ändamålsenliga är det av väsentlig betydelse att de har underhållits med jämna mellanrum. I tillsynen över restaurangernas rökrum är det viktigt att kontrollera att restaurangen fullgjort sina egenkontrollsskyldigheter i fråga om rökrummet och fästa vikt vid utrustningens underhåll och funktion. Rök får inte spridas från rökrummet till de rum där rökning är förbjuden.

Chefen för miljöhälsovården säkerställer att tyngdpunktsområden beaktas i det praktiska genomförandet av tillsynen. Tyngdpunktsområdena sätts in i hälsoinspektionens egna arbetsplaner. Information om eventuella tillsynsprojekt skickas ut av Valvira när dessa blir aktuella.

3. INSPEKTIONER

Syftet med en inspektion enligt tobakslagen är att utreda huruvida inspektionsobjektets lokaler och verksamhet uppfyller kraven i tobakslagen. Vid behov ges anvisningar, åtgärdsuppmaningar och föreskrifter så att lagens villkor ska uppfyllas.

Tobaksinspektioner kan genomföras samtidigt som man utför annan tillsyn inom miljö- och hälsoskyddet eller som separata inspektioner. Exempelvis vid annan planerlig inspektion som görs i livsmedelsbutiker och kiosker är det naturligt att också kontrollera försäljningen av tobak och reklamförbud med stöd av tobakslagen. I vissa inspektionsobjekt enligt hälsoskyddslagen, såsom i daghem och läroanstalter, är det i anslutning till inspektioner i enlighet med hälsoskyddslagen ofta motiverat att också kontrollera iakttagandet av tobakslagen. Om det i samband med inspektionen upptäcks brister i iakttagandet av tobakslagen utförs en inspektion enligt tobakslagen i inspektionsobjektet.

Tillsynen enligt tobakslagen som utövas av kommunerna kommer att påverkas i och med en uppdatering i tobakslagstiftningen från och med 1.1.2022. Tobaksrökning kommer vara förbjuden på utomhuslekplatser och allmänna badstränder (EU-badstränder). Det är sannolikt att i synnerhet rökförbudet på allmänna badstränder medför ett ökat behov av tillsyn åtminstone under de första åren efter att lagen trätt i kraft. Tillsynen över rökförbuden kommer att göras vid de badstränder som berörs och görs i samband med inspektioner enligt hälsoskyddslagen.

Detaljhandelsplatser för nikotinpreparat inspekteras enligt läkemedelslagen. I samband med tobaksinspektioner övervakas att försäljningen av nikotinpreparat sker i enlighet med detaljhandelstillståndet och läkemedelslagen.

3.1 Inspektionernas innehåll

De planerade tobaksinspektionernas innehåll definieras i checklistor i Valviras extranetsystem för miljö- och hälsoskyddet under fliken "Asiakirjamallit". Hälsoinspektionen i Jakobstad har inte egna checklistor för tobakstillsyn. Vid planerade inspektioner enligt läkemedelslagen används hälsoinspektionens egna checklista.

Inspektioner görs i huvudsak utan förhandsanmälan.

Planerad inspektion

Med en planerad inspektion avses en inspektion som ingår i tillsynsplanen. En uppföljningsinspektion bokförs i dataprogrammet som planenlig ifall den baserar sig på en inspektion enligt tillsynsplanen. Även den första inspektionen vid nya tillsynsobjekt räknas som en planerad inspektion.

Uppföljningsinspektion

En uppföljningsinspektion avser en inspektion som görs för att kontrollera, att de vid en tidigare inspektion observerade bristerna, har åtgärdats.

Projektinspektion

En projektinspektion avser en inspektion som ingår i ett tillsynsprojekt, som syftar till att utreda eller främja ett visst tillsynsområde. Projekt kan utgöras av riksomfattande tillsynsprojekt eller egna lokala projekt och kan ingå i tillsynsplanen.

Förhandsinspektion

En förhandsinspektion kan utföras på begäran av en verksamhetsidkare.

3.2 Objektens inspektionsfrekvens, riskklassificering samt tidsåtgång för inspektioner

Tillsynsplanen för tobakslagen och läkemedelslagen uppgörs utifrån behovet av tillsyn över tillsynsobjekten.

Tillsynsobjekten registreras i dataprogrammet. I dataprogrammet registreras också prestationer såsom inspektioner och provtagningar samt den arbetstid som åtgått. För objekten enligt tobakslagen används inspektionsfrekvenser definierade i det riksomfattande tillsynsprogrammet för tobakslagen åren 2020–2024. En årlig tillsynsavgift uppbärs av innehavarna av detaljförsäljningstillstånd för tobaksprodukter och nikotinvätskor samt nikotinpreparat. Tillsynsavgiften enligt tobakslagen är av skattenatur. Inspektionsfrekvenser framkommer i bilaga 3.1. Vid objekttyper som nämns i bilaga 3.2, som gäller icke planenlig tillsyn, görs kontroller i samband med en planenlig inspektion enligt hälsoskyddslagen eller utförs inspektioner och andra tillsynsåtgärder på basen av begäran eller klagomål.

4. PROVTAGNING

Vid provtagningar med stöd av tobakslagen används främst sensoriska bedömningar. Till exempel vid kontrollbesök som gäller rökingsförbud eller -begränsningar kan man konstatera att det finns tobaksrök i luften om röken syns, ger lukt eller känns. Om personen som utför inspektionen har en sjukdom eller ett symptom som påverkar luktsinnet och som förhindrar sensorisk bedömning med hjälp av luktsinnet ska även en annan tjänsteinnehavare delta i inspektionen.

Vid inspektioner kan även spårrök användas för att utreda rökens transportvägar i t.ex. ett rökrum. Bedömning av förekomsten av tobaksrök är dock den främsta metoden för konstaterande av olägenhet till följd av rök, eftersom tobaksrök upptäcks med luktsinnet i mindre halter än vid mätning.

Vid övervakning av försäljning och reklam i enlighet med tobakslagen utförs i allmänhet inte provtagning, men i vissa situationer är det dock möjligt. Dessutom kan Valvira lämna begäran om provtagning till kommunen i enskilda ärenden som gäller övervakning av reklam eller kvalitet. Om arrangemangen i anslutning till dessa ärenden avtalas från fall till fall. Enbart provtagning utan andra kontrollåtgärder utgör inte en sådan inspektion som avses i detta program.

5. ICKE PLANENLIG TILLSYN

Utöver den regelbundna och planenliga tillsynen som ingår i den kommunala tillsynsplanen ska man även beakta annan tillsyn som åligger kommunen, och reservera arbetstids- och personresurser för den. Sådan icke planenlig tillsyn är exempelvis:

- behandling av anmälningar och ansökningar
- klagomål som gäller försäljning av tobak till minderåriga
- brott mot försäljningstillstånd, tobaksreklam, synlighållande av tobaksprodukter eller deras varumärken eller brott mot rökningförbud.
- kundkontakter samt utredningar och tillsynsåtgärder i anslutning till dem (reaktiv tillsyn)
- utlåtanden till andra myndigheter
- verksamhet som sakkunnig, rådgivare och styrande i tobakslagens frågor (t.ex. utbildningar, konsultationer)
- upprätthållande av och införande av uppgifter i datasystemet
- utveckling av verksamheten: (synlighet, riskbedömning, genomslagskraft)
- utveckling av kvaliteten på tillsynen

Till kommunens icke planenliga arbetsuppgifter har tillkommit meddelande om rökförbud i bostadssammanslutningar på basen av ansökan (TobL 79 §). En bostadssammanslutning kan hos kommunen ansöka om att kommunen meddelar rökförbud på balkongerna till lägenheterna i bostadssammanslutningens byggnad, utomhusområden som används av lägenheterna och inne i lägenheterna. Kommunen ska meddela rökförbud beträffande de utrymmen och områden som avses i ansökan, om det på grund av deras konstruktioner eller andra omständigheter är möjligt att tobaksrök annat än i undantagsfall sprider sig till en annan balkong, till de ställen där man vistas på ett utomhusområde som hör till en annan lägenhet eller in i en annan lägenhet. Kommunen ska återkalla ett rökförbud på ansökan, om förbudet inte längre är befogat på grund av förändrade omständigheter.

Objekt som inte hör till den planenliga tillsynen beskrivs i bilaga 3.2.

Tillsyn p.g.a. klagomål skall prioriteras framom den planenliga tillsynen eftersom dessa fall i allmänhet bygger på misstanke om brott mot bestämmelserna i tobakslagen.

6. RESURSBEHOV

Resursbehovet för den planenliga tillsynen har uträknats enligt de genomsnittliga tider som åtgått till motsvarande inspektioner under åren 2019 - 2020. Se inspektionsplanen i bilaga 3.1.

Även behovet av arbetstid för icke planmässig tillsyn beaktas vid uträkningen av resursbehovet. Sammanställning av resursbehovet ses i planens allmänna del.

Bilaga 3.1

Planerade inspektioner inom tobakstillsynen 2022

Objekttyp i enlighet med tobakslagen	Verksamhetstyp	Inspektions-frekvens/år	Tidsåtgång / inspektion (h)	Antal objekt	Inspektioner 2022
Rökningsförbud och – begränsningar	Restaurang eller annan förplägnadsrörelse med separat rökrum	0,3	2	2	0
	Allmänna Badstränder (EU-badstränder)	1	2	5	5
Tobaksprodukter: försäljning, reklam och presentation	Minutförsäljning (även partiaffärer med minutförsäljning	0,5	2	37	24
	Partiförsäljning av tobaksprodukter	0,5	2	0	0
Objekttyp i enlighet med läkemedelslagens § 54					
Nikotinpreparat	Detaljhandelsplats för nikotinpreparat	0,3	1	26	13
SUMMA (st)				70	42
TIDSÅTGÅNG (dv)					9,5

Bilaga 3.2

Registrerade objekt utanför planenlig tillsyn

Objekt som inte hör till planenlig tillsyn

Objekttyp i enlighet med tobakslagen	Verksamhetstyp	Antal objekt
Rökförbud och -begränsningar	Barndagvård	36
	Skolor och läroanstalter	51
	Barnhem och barnskyddsenheter	6
	Övriga offentliga lokaler	122
	SUMMA (st)	215